

CONCETTA LA MAZZA

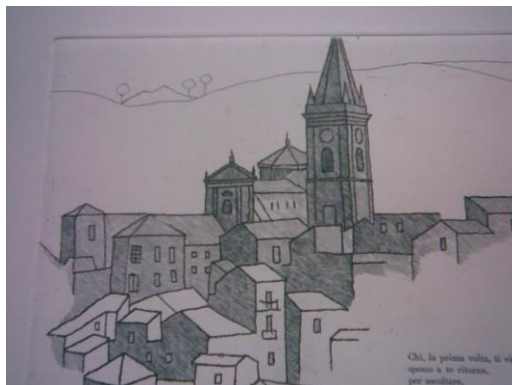
Аз осмони кабуд

Тарҷумаи ҳол

Консетта Ла Мазза соли 1936 дар Новара ди Сицилия таваллуд шудааст, духтари калони Доменико Ла Мазза ва Тереза Корренти. Дар соли 1950, пас аз як давраи пурдарди "омонат" ба холаи модараш, вай ба падару модараш дар Домодоссола ҳамроҳ шуд ва то ҳол бо шавҳараш Љузеппе дар он ҷо зиндагӣ мекунад. Ӯ се фарзанд дорад: Армандо, Лучано ва Даниэла. Чанде пеш майли беандоза ба ёд овардани айёми кӯдакиаш дар Новара дар зеҳнаш пайдо шуд ва ин ҷо таваллуди ин рӯзномаи маҳрамона ва шахсӣ, вале пур аз латифаҳо ва ишораҳо ба муҳити он даври замон аст: шахр, деҳот, мардум, одатҳо, анъанаҳои ин территория дар солҳои тираи ҷанги дуйуми ҷаҳон.

Энергияи ибтидоии навиштан

Кончеттаи хурдакак ба амакашаш бовар карда мешавад ва бар хилофи хоҳиши ӯ маҷбур мешавад, ки дар Кастронгия дар хонаи дур аз шаҳр ва ҳамсинфонаш зиндагӣ кунад. Ҳамин тариқ, вай тавассути танҳоии худ тавассути Crucis дар солҳои саҳти ҷанг байни гуруснагӣ, надонистани замон, хурофот ва бадрафторӣ сафар мекунад. Пас аз ҷанг муҳоҷирати ногузир ва оғози табиатан душвор ба шимол.

Ин ҳама аз нигоҳи як духтараки хурдсоле нақл мешавад, ки марҳилаҳои рушди худро дар хотираи худ боздид мекунад ва бо таровати ҳайратангез ва риштаи нозуки киноя ба мо лаззати мутолиа медиҳад - ниҳоят - як қиссаи рамзии ҷомеаи оилаи мо, қодир аст, ки моро ба таври амиқ ҳаракат кунад ва он ба ҳар яки мо тааллуқ дорад.

Дар ин романи кӯтоҳи Консетта Ла Мазза, навиштан ҳар як қондари вайрон мекунад ва ба асл бармегардад, аз ҳар гуна схематизми расмӣ, ки тавассути як зиндагонии ботинии пинҳонӣ бармегардад, ба дарёи пурталотум табдил меёбад, ки ҳама чизро фаро мегирад, он борони шадиди рӯҳ аст.

Симоҳои амакхо Антония ва Микеле хотирчамъанд, чунон ки симои Новара фаромушнашаванда мемонад, чун саховатманд, фарогир ва ширин аст, чун саҳтгиру саҳтгир аст.

Ниҳоят, гузариши душвор ба давраи наврасӣ, вақте ки ҳодисаи ҷуброннопазир рух медиҳад, аммо Кончеттаи хурдсол ба шарофати далерӣ ва умеди бебозгашт ба оянда, ба шарофати чашмони худ, ки тавонистаанд ба сарнавишти фоҷиавӣ таслим нашаванд ... осмон кабуд!

“Барои ман озмоиш оғоз шуд. Эҳтимол рӯзи гарм буд, тобистони соли 1938 сар шуд, ман дусола будам ва холаам омада маро гирифта бурданд. Дар як халтаи матоъ як курта ва ду чуфт шиму шим гузошту баъд аз хама беҳабар аз хона баромадам. Ман чунон хурд будам, ки дарк карда наметавонистам, ки Via Crucis-и ман он рӯз оғоз мешавад.”

Аз осмони кабуд

Боби якум - Хонаи падар

Ҳоло он як харобаи кӯҳнаи беодам аст, ки онро торҳои тортанакҳо буғӣ карда ва парвонагон газида буданд, аммо дер боз дар Новара, шаҳре, ки дар зери қалъаи боҳашамат дар кӯҳҳои Мессина ҷойгир буд, дар хиёбони ноҳияи Энгия дар наздикии он хонае мавҷуд буд. фаввора. Дари даромад ба зинапоёи дохилӣ кушода шуд, ки ба ошёнаи якум мебаромад, ки дар он ҷо як ҳуҷраи хурде бо тахтаҳои ҷӯбӣ буд: он хонаи хоб буд. Шумо ба болохона баромадед ва дар он ҷо ошхона буд, агар шумо онро чунин меномед. Дар як гуша тахтаи сангин, ки дар он оташ афрӯхта буд ва штативе, ки барои гузоштани деги макарон истифода мешуд. Дар пеш, дар девор овезон, қаҳран сиёҳ, бели ҷӯбин, ду ҷумбонидан, яке хурду дигаре калон, танӯр барои нонпазӣ, дар паҳлӯ сандуқи нимпӯсида, миз, ду «фурӯзӣ» ва чанде риккат курсӣ.

Ниҳоят як ҳуҷрае пайдо шуд, ки балкони хурде, ки ба хиёбон нигаронида буд, дар он чо барои як кати яккаса базӯр чой надошт. Он сӯроҳ салтанате буд, ки дар он бобои соли 1934 бева монда буд. Дар зери зинапояҳо ҳоҷатхонаи сангин бо сарпӯши чӯбин сохта шуда буд. Азбаски канализатсия вучуд надошт, охирин бояд барои паст кардани бӯи бӯи беруншуда хидмат мекард. Табиист, ки дар хона обу барк набуд, бароҳате, ки дар он рӯзҳо ҳатто баронҳо надоштанд. Дар шафати он дарвозаи чубин буд, ки ба фермае мебурд, ки дар он чо мургҳо дар болои чуб нишаста буданд.

Дар ин гӯшаи берун аз дунё модарам, ки дӯзандагӣ буд, бо бобоям зиндагӣ мекард, ду додари хоҳари аз ӯ калонсол оиладор буданд ва дар Новара низ зиндагӣ мекарданд. Модари ман малламуй, лоғар, хеле ноустувор буд, хислатҳои хеле нозук дошт ва он чизе, ки дар чеҳрааш мисли шир сафед буд, ду чашмони кабудӣ калон, қариб ҳамеша тарсонӣ ғамгин буданд. Шояд марги ногаҳонии модараш, ки бисту чорсола буд, сабаби ноустувории ҷисмӣ ва маънавии ӯ бошад.

Пас аз чанд сол аз марги бибиам, модарам ба шарофати даҳлати яке аз занҳояш бо шоҳзодаи дилчаспаш вохӯрд. Падари ман аз оилаи ашроф аз Бадиавеккия буд, ки майхона бо тамокуфурушӣ ва хӯрокворӣ дошт. Ин як оилаи меҳнатдӯст буд ва падари ман, ба ҳар ҳол, як марди хеле зебо, қоматбаланд, сиёҳпӯст, худбовар ва ташаббускор буд. Ӯ дар деҳоти дуртар аз шаҳр зиндагӣ мекард: ба он чо пиёда, бо суръати хуб, дар ним соат расида метавонист. Падараш ангишт мекашонд. Модараш сергайрат буд, пагоҳӣ хамроҳи хачир ба Новара рафта, моли дар дукон мавҷудбуда: тамоку, намак ва хӯрокворӣ харид. Вай ҳамеша либоси зебо дар бар карда, дар гарданаш як тори калони сиёҳ дошт ва ҳатто рӯзнома мехарид, то муштариёнашро огоҳ созад. Ин ягона дӯкони деҳа буд ва дар он хона беҳбудӣ набуд, гарчанде ки ҳашт даҳон барои хӯрдан вучуд дошт.

Бегоҳии бегоҳ ӯ ба мизоҷон ва ҳамёни худ - бо исён кардани шароб бо содаи ранга кӯмак кард. Азбаски фарзандон на ҳамеша кори падару модарро мерос мегиранд, падарам касби пойафзолдузиро омӯхтааст. Пас аз издивоҷ, ки чанд моҳ тӯл кашид, падар ва модари ман, ки як бор издивоҷ карданд, барои дар хонаи назди фаввора дар ноҳияи Энгия лона кардани муҳаббати худ рафтанд. Расо баъд аз нӯҳ моҳ ба ин дунё омадам ва аз рӯи одати муқаддаси ҷанубӣ номи бибии падарам Консеттаро гирифтам. Сарфи назар аз синну соли нозукиам ман пӯсти сиёҳ ва чиндор доштам, ҳамеша гиря мекардам. Азбаски гаҳвора надоштем, бобоям тамоми рӯз маҷбуран маро дар оғӯшаш гаҳвора медод ва шабҳо дар кати калон ҳамроҳи падарам ва модарам мехобидам. Ба ҳар ҳол ман хеле зишт ва тоқатфарсо будам. Пас аз чанд моҳ, чун дид, ки кор дар кишвар кам аст, падарам тасмим гирифт, ки ба Сардиния кор кунад. Вақте ки ӯ ба ҷазираи дигар рафт, модарашро бо кӯдаки гирён ва махлуқи дигаре дар батни ӯ лагадкӯб гузошт.

Вақте ки ман бист моҳа будам, хоҳарам Роза таваллуд шуд. Номи модаркалонаш буд. Баръакси Консетта, Роза - боз ба гуфтаи модарам - ранги зебо, сафед ва гулобӣ буд, мӯи қаҳваранг чеҳраи ҳамоҳангро бо ду чашмони зебои кабуд оро медод: гул, мисли номи ӯ! Ба дарачае, ки модарам бо Роза дар огуш ба назди фаввора об гирифтанд рафт, дугонаҳояшон аз у пурсиданд, ки чи тавр ду духтари тамоман дигарро таваллуд кардан мумкин аст. — Инаш, Русина, бале, бильяк будӣ, вале дигараш... — Инаш, Розина, зебост, вале дигаре... бо лабонаш раҳмонда мегуфтанд рафикон. Зимнан, дар ин вазъият бекарор буданамро давом додам, гӯё ман пешгӯии озмоиши худро ҳис мекардам, ки Худоро шукр, ки бо истеъфо набошад ҳам, тоб овардааст.

Барои накли бокимондаи воқеа, аввал ман бояд шуморо бо холаам Антония шинос кунам, хуллас zì 'Ntuoia. Вай хоҳари калонии модарам буд, байни ин ду ҷабдаҳ сол фарқият вучуд дошт. Вай зани кадбаланди

пурпуш, муйҳои чиркин ба чашмонаш мерехт. Чеҳраи бепарвои ӯ аз худаи калонтар менамуд ва дар нигоҳи холии ӯ танҳо ин қадар таҳқир дида мешуд. Дар бистсолагӣ, дар синни никоҳӣ, вай писари амакбачаи аввалини худро, ки навақас аз қор дар нақби Семпионе баргашт, издивоҷ кард, ки бева монда ва соҳиби писари сесола буд. Ин мард, амаки ман Микеле, амаки Мичери, як марди кӯтоҳмуддат буд ва ба нусхаи плебейии шоҳ Витторио Эмануэли III монанд буд, вай дар хонае зиндагӣ мекард, ки дар як кӯчаи хеле хоси шаҳр тааллуқ дошт, ки паҳнои қадамаш тақрибан ду метр аст. Ин хонаи зебод буд. Дар ошонаи яқум дӯкони дуредгарӣ бо ҳисобкунаки калони марказӣ бо ҷавҳар, ду шкафи деворӣ, ки дар он штампҳо, чизелҳо, гилемҳо, ҷӯякҳо ва шнекҳо нигоҳ медошт, токарӣ барои мудаввар кардани пойҳои мизҳои сохтаи худ, ҷарҳи суфтакунанда ҷойгир буд. Барои тезонидани тайёра ва теғҳо хизмат мекард, печи ҳезум бо коса барои моеъ кардани ширеше, тахтаҳои дар ҳама ҷо ҷамъшуда, чанд арра ба девор часпонидашуда, чанд тӯмори бахт, аз қабилӣ наъ, шоҳи буз ва пӯсти сангпушт, хулоса, яке аз он ҷойҳое, ки ҳоло онҳо танҳо ба олами хотираҳо тааллуқ доранд.

Зинапоҷи ҷубин ба ошонаи яқум мебаромад, ки дар он ҷо ду хонаи бархавои сафолии сафолӣ буд, айшу ишрат дар он рузҳо, буфет, диван, столу чанд курсии бо рафия бофташуда, як навъ ресмони сабзавот. Аз балкони хурде, ки ба куча менигарад, дар нимаи август, вақте ки қортеждои Успен ба суи Аббэй баромад, кас ба сари тоҷдори Мадонна бо даст ламс кардан мумкин буд. Аммо аз ошонаи дуҷум, шумо Рокка Салватестаро медидед ва дар пеш, аз тарқиш байни хонаҳо, шумо метавонистед манзараи зебои кӯҳҳоро, ки оҳиста-оҳиста фаротар аз осмони қабуд тул қашиданд, то ба баҳр расидед, ки дар он ҷо, махсусан дар рузҳои салқини баҳор, ки туман набуд, Вулканро дар қанори уфук ва баъд Липари, Стромболи ва ҳамаи ҷазираҳои дигар дидан мумкин буд: тамошои табиӣ, откриткаи дурахшони рангоранг.

Зинапоџи дигар ба ошѐнаи якум баромад, ки дар он ошхона ва хонаи хоб мавчуд буд, дар аввал хеле барҳаво печи ҳезум барои нон ва печи ангишти чуяни барои пухтан буд. Ин бешубҳа як хонаи зебoе буд, ба чуз аз нороҳатии ошхона, бидуни раковина ва канализатсия барои иҷрои корҳои муҳимтарини хона. Дар он вақт баъзе кулайҳо хануз тасаввур карда намешуд. Дар ҳақиқат обро аз чашмаи чамъияти дар бункери руй гирифта, баъд ба ошѐнаи дуюм мебурданд, ки онро барои шустани зарфҳо ба хавзаи калони терракота мерехтанд. Азбаски дар раковина дренаж набуд, оби ҳавзаро дубора ба ошѐнаи якум оварда, ба ҳоҷатхона партофтанд. Барои зан ин кори хеле хастакунанда буд. Ҳолати ғулomӣ ва таҳқиромез то ҳадди тамоми таҳаммули инсонӣ дар вақти хӯроки шом ба авҷи худ расид, ки холаи Антония аз рӯи эҳтироми шавҳараш маҷбур шуд, ки аз ҳамон табақе, ки қаблан хӯрда буд ва, шояд, худодод. ҳамон чизро такрор кард, аммо ман дар ин бора хотираи равшане надорам.

Амаки Мишел як марди тира ва ғамзада буд, чӣ қадар меҳнатдӯст буд, ба ҷои дилаш реғзор дошт. Дар чашмони ӯ ҳеҷ гоҳ заррае меҳру шафқатро нисбат ба дигарон надидаам. Вай холаашро дар хона нигоҳ медошт, то писарашро нигоҳубин кунад, бояд барои ӯ хӯрок тайёр кунад, хидматгoраш бошад ва ҳамеша ҳа, ҳа, ҳа, бале мегуфт. Вай ҳатто ба балкон нигоҳ карда наметавонист, вагарна мушкилихо пеш меомад, дар ҳоле ки кариб ҳар бегоҳ пас аз кор ҳамроҳи дустонаш барои нушидан ба майхона мерафт.

Вай ларзону аз арақи тар ва чунон нафаси бадбӯй ба хона баргашт, ки наздики ӯ будан ғайриимкон буд. Баръакс, холаам дар назди чароғи равган то бевактии шаб ҳатто хӯрок нахӯрда ӯро интизор шуд. Вақте ки подшоҳи хурдакак бармегашт, - аксар вақт ӯ ҳатто қувваи баромадан ба зинаҳоро надошт - хаста шуда, худро ба курсии чанголуд партофта, тамоми шаб дар он ҷо мемонд, то ҳушёр шавад. Холаи Антония ба хама чиз нигоҳ накарда, ба у шинель пушонд ва бо меҳру мухаббат дар

пахлуяш нишаста, то субх уро посбонї мекард. Хамин тавр солхо мегузаштанд ва дар ивази ин кадар садокат вай хатто ба аёдати хешу табори худ рафта натавонист, то аз сахнахо дур шавад. Ў аз ӯнасад, майда-чуйда ва ӯукмронї рафта, ба ў риштаҳои ришта, шона, клик ва дигар чизҳои меҳарад, то аз хона берун наояд. Вақте ки онҳоро ба маросими арӯсї даъват карданд, амаки Мишел то лаҳзаи охири ба хона барнагашт ва холаи Антония натавонист, танҳо биравад, то хешовандон шавҳари ўро пайгирї кунанд. Гоњ-гоњ тавонистаанд ўро бовар кунонанд, гоњҳои дигар сари ваќт меомад, вале баъд дар миёни базм нопадид шуд ва холаи Антония ноумед ва пушаймон шуда, ӯама маъюсона ба хона баргашт. Бо гузашти ваќт, вай алам ва андӯхро ҷамъ карда, натавонист бо касе изҳори назар кунанд, зеро дар танҳои буд ва тўмаи дарди сар ва дандонҳои шадиде буд, ки ҳафтаҳо ўро шиканча мекарданд.

Рӯзе як ҳамсои хеле хубу парҳезкор ба амаки Мишел занг зада, ўро барои ин ҳама бадрафторї, ки занашро азоб меод, сарзаниш кард: - Шарм бояд кард, - дод зад вай, - занро чунин азоб диҳад... Антония даркор. каме ҳаво гиред, ба шумо лозим нест, ки ўро дар хона ҷудо кунед, вай бояд берун равад, ба зиёрат равад, ба назди хешовандон равад, мисли ҳама масеҳиён. Пеш аз ҳама, вай бояд сайру гашт кунанд, танҳо хамин тавр дарди сараш рафъ мешавад... — хамсоя каме таваккуф карда, баъд суханашро давом дод: — аз ин ҷо як соат нагузашта, аз роҳи ҳачир мерафтем, мо. каме замин ва хонаи хурде дошта бошед, ки хеле хоксорона бо ошхона дар зери бом ва як хонаи дигари каме намнок, ки дар тобистон ҳамчун хонаи хоб истифода мешавад. Дар ин сарзамин растаниҳои фунду, анҷир, мандарин, медлар, ангур, зизо, себ, нок, зайтун, хуллас ҳар як неъматҳои худованд аст.

Тавре меоданд, пас аз марги бародарам бояд холаамро нигоҳубин кунам ва дигар ба деҳот машғул шуда наметавонам, барои хамин фикр кардам, ки онро фурушам. Чаро шумо онро намехаред? Ба ин васила

занатон имкони нафаскашии ҳавои хушро пайдо мекард... Дар аввал Микеле-амак дудила кард, вале баъд ба зиёраташ рафт ва ҳам бовар кард, ки онро меҳарад. Дар як муддати кутох шартнома баста шуд ва моликият аз они худ гардид. Хамин тавр, симои Витторио Эмануэли III, ки торафт зирак ва хиёнаткор шуда буд, ба холаи Антония таклиф кард: — Ту анчир чиданро ёд мегири ва хушк мекуни. Вақте ки шумо бояд либос бишӯед, шумо ба дарё меравед ва оби барои нӯшидан ва пухтупаз лозимиро аз рег кофта, тоза карда метавонед. оилаҳое, ки дар деҳоти ҳамсоияи Сан-Базилио, Валланказа, Бадиавечия ва Пиано Вигна зиндагӣ мекунанд. Дар зимистон вақте ки даръё бо об варам мекунад, ногувор мешавад, аммо ман ин монеаро паси сар мекунам. Шумо, аз тарафи дигар, аз деҳот лаззат мебаред. Антония-хола бо нигоҳаш поин шуда, бори дигар фармонашро иҷро кард: — *Ciò mi tu voi, eu fazzo*, — Чи тавре ки хоҳед, иҷро мекунам, — итоаткорона ҷавоб дод бечора духтар.

Боби дуом - Аз ин дунё

Дар ибтидои бахори соли 1936 духтари бечора ва амаки у Мичери ба Кастрангия, ки дар де-хот, дар назди кати даръё кучид. Дар деҳотҳои гуногуни Бадиавеккиа, Сан-Базилио ва Валланказса овоза паҳн шуд, ки ӯ ҳоло ҳам дастрас аст ва одамон ӯро барои кор даъват карданд. Дар он рӯзҳо одате буд, ки имрӯз агарчи аҷиб ба назар расад, ҳангоме ки ба онҳо миз, тиреза, дару либос лозим буд, дуредгарро чеғ зада, дар хонашон меҳмондорӣ мекарданд: барои ӯ дастархони импровизатсия карданд ва чубу тахтаи заруриро дастрас карданд. Амаки Микеле асбобҳоро оварда, то анҷоми кор дар ҷои кор монд.

Уро даъват карданд, ки дарахтро бурад ва як-ду сол хушк шавад. Он гоҳ танаи дарахтро ба девор насб карданд. Дуредгар арраро аз боло ва ёрдамчӣ дар зер дошт: "Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascia" (Арра ё устоди бузург биеед сандуқро фардо созем).

Танаи дарахт ба девор гузошта шуда буд. Бо арраи азим тахтаҳо ба даст оварда, бо он тирезаҳо, катҳо ва гардеробҳо сохтанд. Барои ин кор ӯ дар соати 4 бархост ва бо халтаву сӯзанааш ба роҳ баромад. Вақте ки ӯ ба хонааш расид, мизочон ба ӯ шири тару тоза бо пиёз ва як пора нон пешниҳод карданд. Дар нисфирӯзӣ як табақи макарон ва як порча панир. То шом ӯ корро қатъ кард ва онҳо ба ӯ нони худсохтро ҳамчун пасандози аввал пеш аз пардохти ҳисоб дар Новара доданд.

Аз байн чанд сол гузашт ва писари Туриллу калон шуд ва худаш фаҳмид, ки ӯ ният надорад, ки барои ҳеҷ чиз дар дунё тамоми умри худро дар танҳой дар деҳот гузаронад. Вай касби падарро омукта буд, вале мехост, ки ихтисос ёбад ва кабинетсоз шавад. Ба ӯ муяссар шуд, ки падарашро бовар кунонад, ки ӯро ба шаҳре фириштад, ки дар он ҷо имкони омӯзиши ин ҳунар вучуд дорад. Вай ба Катания кӯчид ва пас аз ду соли шогирдӣ хеле хуб шуд, худро барои иҷрои ин кор омода ҳис кард ва азбаски ҳоло нуздаҳсола буд, фикр мекард, ки вақти он расидааст, ки оилаи шахсии ӯ бунёд кунад. Солҳост, ки ӯ духтари чӯпонро мешинохт ва тасмим гирифт, ки издивоҷ кунад, аммо ин хилофи хоҳиши амакаш Мичерӣ буд, ки мехост писараш бо зани табақои худ издивоҷ кунад. Дар он айём, бениҳоят, вале чунин буд: барои як ҳунарманд ба духтари чӯпон издивоҷ кардан боиси нангу номус буд. Ногаҳон байни падар ва писар муноқишаи бузург сар зад, ки Туриллу ро водор сохт, ки аз падар ва модари угайаш ҷудо шавад. Бо оилаи нави худ ӯ кишварро тарк кард ва ба Комо кӯчид, ки дар он ҷо бо кори худ сарват ба даст овард.

Амакҳо фарзанд надоштанд, бинобар ин, бо рафтани Туриллу, онҳо комилан танҳо монданд. Шахсе, ки аз ин бунбаст бештар азият мекашид, холаи Антония буд, ки тамоми рӯзҳоро бо паррандагон, пашшаҳо ва магасҳое, ки дар атрофи ӯ садо медоданд, мегузаронд. Дар он ғори деҳот имкони бо касе сӯҳбат кардан надошт. Танҳо дар рӯзҳои идҳои муҳим, аз қабиле Мавлуди Исо, Пасха ё ҷашни Мадонна Ассунта дар нимаи моҳи август ӯ тавонист ба шаҳр рафта, ба дидори модарам равад. Дар яке аз ин боздидҳо, пас аз он ки муддати тӯлонӣ аз аҳволаш шикоят карда буд, ӯ ба хоҳараш хостгорӣ кард: - Муҳтарам Тереза, ман пай бурдам, ки шумо бо ду духтарчаи хурдсол коратон хеле зиёд аст, Консеттаро ба ман бовар кунед, то ин ки шумо ҳам бошад. озодтар худро ба хурдтарин бахшидан. Ман ӯро ба деҳоте, ки ҳавоаш беҳтар аст, мебарам ва ба ӯ некӣ мекунам - Модарам дар аввал боварӣ

надошт, аммо баъд, чун ҳамеша, хислати осони ўро ба назар гирифта, пас аз исрори шадиди хоҳараш розӣ шуд.

Барои ман озмоиш оғоз шуд. Эҳтимол рӯзи гарм буд, тобистони соли 1938 сар шуд, ман дусола будам ва холаам омада маро гирифта бурданд. Дар як халтаи матоъ як курта, ду чуфт шиму шим ва аз хама чиз беҳабар аз хона баромадам. Ман чунон хурд будам, ки ман дарк карда наметавонистам, ки Via Crucis он рӯз оғоз мешавад. Мо аз пайи пайроҳаи хачир рафтем, то пас аз ним соат ё шояд бештар аз он ба ин макони хилват бо номи на он қадар боварибахши Кастронгия (Кассандра!) расидем, ки гӯё бадбахтиро пешгӯӣ мекарда бошад, хулоса ин ном аллакай як нақшаи том буд, ҳатто агар Он вақт ман инро дарк карда наметавонистам. Шавҳар дар аввал маро хуб истиқбол мекард, хола гоҳ-гоҳ ба ман шириниҳо мехарид, то писанди ман шавад ва ҳангоме ки маро ба Новара ҳамроҳӣ мекард, то модарамро аёдат кунад, ҳамеша бо исрор мегуфт, ки ба хона барнагардам, аммо беҳтараш. бо вай, ки танҳо буд, калон шавед ва модари ман мешавад. Ба чуз итоат кардан дигар коре карда наметавонистам.

Дар ҳамин ҳол, падарам аз Сардиния баргашт, ҳамагӣ як ҳафта монд, ки модарам ҳомиладор шавад ва боз рафт. Он соли 1939 буд ва соли дигар Антониетта таваллуд шуд. Хануз норавшан дар ёд дорам, ки холаам Антония маро ба Новара бурда буд, то модарамро бубинам ва хохарамро бори аввал дидам. Ман мехостам дар хона бимонам, то Антониеттаи хурдакакро ба оғӯш гирам, аммо холаам, ки ҳаёти маро бештар назорат мекард, мисли як сарбоз сахтгир буд, ба ман гуфт: - Турнемму дар хона, ман туро як кори зебо мекунам - (Биёед ба хона равем, Ман ба шумо як лӯхтаки зебо месозам).

Вақте ки мо ба кулба расидем, ў як "кауситта"-и пуршударо бо чашмони сурх ва даҳшатнок дар оғӯши ман гузошт. Ман тарсидам. Он даврае буд, ки ман ҳамеша гиря мекардам, зеро мехостам ба Новара ба назди бобоям ва модарам баргардам, аммо ҳеҷ роҳе набуд, ки

Антония-амакро бовар кунонад: дили ў ба ҳар шикояти ман сангрез ва кар буд. Дар се соли аввал мо дар хонаи деҳаи Кастрания вақти зиёд мегузарондем, ки дар он ҷо касе зинда набуд, истироҳаткунандагонро дар хонаҳои пароканда хеле кам диданд.

Рӯзҳои якшанбе ба деҳа мерафтем ва ман ба назди модарам, хоҳарони хурдиам ва бобои модарам рафтам. Бобо одами хушмуллаб дошт. Ў бо худ қуттии нӯшокӣ мебурд, ки гоҳ-гоҳ бӯй мекард. Зимистон маро зери чодараш мебурд ва ба майдон мебурд, то шириниҳо харам ва аз майхонаи «Сианкадитта» дар болои бемористон чашид. Бегоҳӣ мо ба Кастрания баргаштем.

Якчанд бегоҳӣ амак бо коллектив ба машк мерафт, ки дар он ҷо тромбон менавохт, баъд дар майхона нӯшиданро бас карда, ба деҳот зинда бармегашт. 500 метр дуртар аз Кастрания ба «Концеттина, 'нтоиа...» занг задан гирифт. Дар ин миён хола дар хона деги сафолинро омода карда буд, то обро дар штатив гарм кунад. Дар ними роҳ ба ў як коса оби ҷӯшон рехт, ки шояд шаробро партояд. Дар табақи оҳанин холаам пиёзро бо помидор омода кард, то макаронро таъом кунад. Пиёз кам пух-та шуда, маро кай мекард. — Бихӯр, вагарна тасмаро гирифта часадҳоро ба ту медиҳам...».

Дар он рӯзҳо як зане аз Венетсия акушеркаи Сан Базилио буд. Вақте ки дарё дар зимистон обхезӣ мекард, амаки Микеле ўро дар китфи худ (сианкалея) мебурд, то дар дорухонаи Новара харид кунад. Вай дар хона истод ва гуфт: «Антония, ба вай як чодар дех, хунук аст». Бечора холаи, намедонам, ки ошиқи Мишел аст ё на фаҳмид.

Ман ҳоло панҷсола будам, дар деҳот танҳо будам, бо касе ҳарф зада, мисли ҳайвони ваҳшӣ шудам. Ман аз ҳама шарм мекардам. Вақте ки ба Новара рафтем, аз одамон тарсида, пинхон шудам. Ҳамсояҳо ин дигаргуниро фаҳмиданд ва ба амакам маслиҳат доданд, ки маро ба

боғча фиристанд. Хушбахтона амакхо боварй хосил карданд. Ҳамин тавр, як саҳар холаам амакам Мишелро фиристонд, то ба ман печенье бихарад ва дар сабади коҳи сафеде, ки бибии падарам ҳада карда буд, гузорад. Дар баробари бисквит тухми тару тоза гузошт. Вай маро ба яслие, ки дар наздикии аббати деха вокеъ аст, гусел кард. Вақте ки роҳиба дарро кушода, маро истиқбол кард, ман дод задам. Аз тарс сабадро ба замин партофтам, тухмаш пора-пора шуд ва дар тамоми фарш хок монд. Аммаам маро бо зарбаи саҳт чазо дода, ба хона баргардонд. Ҳамин тавр, рӯзи аввали кӯдакистонам низ охирини ман шуд.

Вокеа руй дод, ки аз чорсолагиам амакам мегуфт: — Концеттина, ба Новара рав ва барои дарди сар ба ман кармиери (транквилизатор) биёр. Ман мисли паром қад-қади пайроҳаи хачир давида, аз ноҳияи Греко мегузаштам, баъзан дар назди фаввора истода, ташнагиамро мешиканам ва ба дорухонаи «ду Сурцитту» расидам. У дорусоз дар хайрат монд ва ба рафиконаш гуфт, ки дар як муддати кутоҳ мисли барк ба Новара рафтаю аз он бармегардам. Дар синни панҷсолағӣ маро хешовандони дур ба Барселона бурданд. Дар он ҷо ман бори аввал бо тааҷҷуби зиёд дидам ва гӯш кардам... радио! Мо ҳам барои харидани як порча матои нахурданг ба магоза рафтем. Ёрдамчи фурушанда таклиф кард: — Кулоху руймоли сафедро ҳам харед. Дар охир боварй хосил карданд ва фурушандаи дукон ду пораи атласи кабудӣ тобнок ва кабудӣ сафед дод. Рӯзи дигар мо матоъхоро ба назди модарам бурдем, ки дар давоми чанд рӯз либосхоро месохт. Рӯзҳои якшанбе ман худро духтарони маркизхо ва баронҳои Новара хис мекардам.

Зимистони соли 1941, дар миёни ҷанг, падарам, ки корашро дар Сардиния ба итмом расонд, бо як дӯсташ тасмим гирифт, ки бахти худро дар яке аз шаҳрҳои шимолӣ ҷустуҷӯ кунад ва ба қори пештараи пойафзолдӯзӣ идома диҳад. Дар ҳаво эҳсосе пайдо шуд, ки модарам мехоҳад ба падарам ҳамроҳ шавад ва ин маро ба ташвиш овардааст,

ки рӯзе зери каташ хазида, либосҳояшро кашида, ду донаи биринч, пистонҳои ояндаи кокулро мушоҳида кардам, зеро холаам. маро ҳеҷ гоҳ нашуст. Онҳо бо зӯроварӣ онҳоро аз ман гирифтанд. Дар хотир дорам, ки хун дидам, зеро худамро захмӣ карда будам. Ман куртаи рониро, ки шабу рӯз лозим буд, дубора пӯшидам, баъд либосро, ва касе пай набурд.

Модар пеш аз рафтан хост, ки бо тартиб аз хонаи бобо берун равад, зеро бечора танҳо монд. Вай дар бораи гузоштани чарогҳои электрикӣ фикр мекард, ки он вақто ихтиёри лордҳо буд. Пештар «у лусу» бо равган истифода мешуд. Микеле-амак аз ин ба ташвиш афтод: пас аз чанд рӯз ӯ ба навбат барқро даъват кард ва ба ӯ ҳам дастур дод, ки дар хонааш чароғ насб кунад, бинобар ин, вақте ба деҳа мерафтам, ман ҳам аз зинапояҳои чӯбини нишеб каме рӯшноӣ гирифтам. Вақте ки ман маҷбур шудам ба ҳоҷатхона (латреа) равам, аслан як сӯрохи оддӣ, ки дар ошёнаи якум дар паси лабораторияи ӯ буд, ҳамеша дар паҳлӯи он тобутҳо ҷамъ шуда буданд, ки амакам онҳоро барои омода кардан дар ҳолати дархост сохта буданд.

Субҳи 1 март соли 1942 ман бо либоси атласи кабудӣ остинҳои кабудӣ сабук дар бар, ҳамроҳи амакам ва бобоям Торе ҳамроҳи модарам ва хоҳарони хурдиаш то идораи почта дар Пиацца ди Сан-Себастьяно, яъне бале, ба автобусе, ки онҳоро ба истгоҳи роҳи оҳани Виглиаторе мебарад. Хохари 4-солааш Роза ба боло баромадан нахост ва амакаш барои бовар кунонидани ӯ гуфт: -Агар боло нарави бемор мешави - (ду бор туро фарёд мекунам).

Ман, калонӣ, зери таъсири холаам нарафтам ва дар Новара мондам. Ман гиряро бас карда натавонистам. Дар оғӯши бобоям роҳат меҷустам. Ӯ ҳам танҳо монд ва он рӯз ман бо ӯ мондам, то бо ӯ ҳамроҳӣ кунам. Баъди қариб бист рӯз мактуби аввалини модар омад, ки дар бораи муваффақияти сафар нақл мекард. Падар ба ӯ як хонаи бароҳат бо об ва плитаи газ барои ӯ чизи нав пайдо карда буд. Дар

идомаи ҳикоя, як рӯз пас аз омадан ӯ мӯйсафедро ба хона даъват кард, то мӯйсари мӯйи худро ороиш диҳад. Дар деҳа қариб ҳамаи занҳо мӯйҳои дарози худро бо туп мепӯшиданд. Хулоса, модарам бори аввал дар умраш шоду каноатманд буд. Дар охири ҳикоя маро ба холааш тавсия кард. Вай албатта азоби маро дар Кастрания тасаввур намекард.

Як рӯз пас аз рафтани ман холаи Антония маро ба деҳот бурд ва ба шавҳараш гуфт, ки ба ман китоби синфи якум бихарад, то ба ман ҷи гуна навиштанро ёд диҳад, то дар моҳи октябр ба ҷои синфи якум ба синфи дуюм равам. Бечора ман: Ман дигар бозӣ карда наметавонистам, аммо маҷбур будам, ки вақти худро барои навиштани музоядаҳо ва рақамҳо сарф кунам. Баъзан муаллим ҳангоми бозгашт аз Сан-Базилео, ки дар он ҷо таълим мебуд, аз Кастрания мегузашт. Номаш Мария буд, духтари капитан буд, ки холааш медонист. Ӯ ба ӯ як пиёла об пешниҳод кард. Дар ҳамин ҳол ман дафтарро ба ӯ нишон додам ва ӯ маро навозиш кард. Вай аз сумкааш калами сурх бароварда «офарин» навишт. Ҷӣ шодӣ, ҷӣ хушбахтӣ дидани худамро таъриф кардан, ки барои ман ғайриоддӣ аст. Ҳар рӯз ғамгинтар мешудам, зорӣ мекардам, ки маро ба амаку бобою бибиам баранд, аммо холаам гуфт, ки лозим нест.

Вай метарсид, ки ман ба онҳо гӯям, ки маро ҷӣ гуна муносибат ва ғизо медиҳанд. Воқеан, ғизо барои духтараки хурдсола, ки бояд калон шуда, инкишоф ёбад, кофӣ набуд: саҳар ба ман як пора нони саҳти панир, нисфирӯзӣ хӯриш аз помидор ва ду зайтун доданд. Бегоҳӣ, вақте ки шавҳараш дар он ҷо буд, холаи Антония каме макарон бо чошнии импровизатсияшуда дар асоси пиёзи хом пухтааст. Ва агар ман онро нахӯрдм, ман хавфи задани латукуби зиёдро дошам. Барои гуногунранг, баъзе бегоҳҳо ӯ макарон ва лӯбиё ё як навъ полента нарм, нарм мепазад. Танҳо дар Мавлуди Исо, Соли Нав, Карнавал ва Пасха онҳо мурғ ё харгӯшро куштанд. Дар моҳи январ онҳо як хуқро куштанд,

ки аз он салями тунд ва рағани чарбу ба даст оварданд, аммо онҳо бояд қатра ба қатра истеъмол карда шаванд, вагарна онҳо барои тамоми сол кифоят намекунанд. Амакам гоҳ-гоҳе рузҳои якшанбе як шипанги чиркин мехарид, ки холо ҳам фикр кардан маро нафратангез мекунад ё рудаҳо дар шоҳаи петрушка печида печонида шуда буданд, кабк, ки баъд пухта мешуданд. Ҳама ғизои арзон буданд, зеро ба гуфтаи онҳо, мо набояд мисли бобою бибиамон исрофкорӣ кунем ва ба ман такрор мекарданд: - Дидед, ҳамеша табақи пур аз ҳасиб ва моҳии моҳӣ доранд, мехӯранду менӯшанд. Мо бояд аз он одамоне дур бошем, — гуфтанд онҳо —. Тағоҳоям метарсиданд, ки дигар хешовандон маро бовар мекунонанд, ки ба ҳамроҳ шудан ба модару падарам дар қитъа исрор кунам. Ончунон кӯшиш мекарданд, ки аз онҳо нафрат кунам, ки баъзан вақте ки бо онҳо вохӯрдм, дастонамро ба чашмонам мегузорам, то онҳоро набинам.

Моҳи сентябрь фаро расида буд ва ман маҷбур шудам, ки имтиҳонҳои дохилшавӣ ба синфи дуюмро супорам. Тағоҳоям маро ба деҳа бурданд, бо фаррош маслиҳат карданд, ки маро назорат кунанд, муаллиме, ки дар синфи дуюм мебудам ва муаллими комиссияи имтиҳонӣ. Ҳамашон тухм оварданд, то ки маро пешбарӣ кунанд. Ман ҳеҷ гоҳ бо он нафарон тамос надоштам, синфхона чанд мизу чӯбини дучойӣ бо рангубор дошт. Ҳамроҳи ман духтарони дигаре буданд, ки имтиҳонҳои ислоҳиро месупориданд. Онҳо маро водор карданд, ки дар тахтаи синф масъалаҳои ҷамъ ва тарҳро ҳал кунам. Ҳам сиёҳкопҳо ва ҳам тахтаи синф барои ман тамоман нав буданд. Ман аз тарсу хиҷолат мисли барг меларзидам, намедонистам чӣ гуна амалиётҳоро ҳал кунам, зеро ба ман холаи Антония танҳо навиштани рақамҳоро аз як то даҳ ёд дода буд. Он гоҳ аз ман хошиш карданд, ки дар дафтар як чумла нависам, каме фикр кунам, аммо ман намедонистам, ки аз кучо сар кунам. Вақте ки ин бесарусомониҳо тамом шуданд, фаррош маро ба хона бурд. Хола аз ӯ пурсид, ки имтиҳон чӣ гуна гузашт ва фаррош ҷавоб дод, ки он чандон хуб нагузаштааст, аммо ҳукми ниҳой ба худи муаллимоне аст.

Ачиб, натиҷааш мусбат буду маро ба синфи дуюм қабул карданд: ба мактаб рафтаи тайёр будам, вале мушкили пешдоман ба миён омад. Амаки Мишел рӯзи гузашта ба мағоза рафта, боқимондаи матои сиёҳ харида буд. Холаи Антония дар давоми як рӯз либосамро барои ман сохт. Барои харидани папка пули бештар лозим буд. Амакҳои ман пул доштанд, аммо онҳо ба сарфаҷӯӣ машғул буданд, аз ин рӯ ӯ, бахил, тамоми кори аз дасташ меомадаро кард ва ба ман папкаи фанери бо клипи тиреза сохт. Ба ман ҳатто қалам нахаридаанд. Тағом як пораи тунуки чӯберо сохт, ки дар охири он нӯги часпида буд. Ду дафтари қаламро иваз карда натавонистанд ва маҷбур шуданд, ки онҳоро бихаранд. 1 октябри соли 1942 холаам маро ба мактаб хамрох кард. Аввал вай ба назди подеста рафт, то шаҳодатномаи таваллудро талаб кунад, ки мактаб талаб мекард, зеро ман аз дарс берун будам. Муаллима пур аз меҳрубонӣ буд ва маро самимона истиқбол кард, вале ман аз ӯ метарсидам, шояд аз сабаби садамае, ки дар кӯдакӣ дар корхонаи макаронбарории падараш рух додааст, ба ҷои дасти росташ протези резинӣ дошт. Ба ман дар катори пеш чой таъин карданд. Хамсафарони навам, ки сола пеш маро надида буданд, аз хузури ман ба шавку хавас омада, байни худ ғур-ғур-ғур карданд: -Чаро ин бемориё мешавад? - (Ин духтараки лоғар кист?). Хеле тарсидаму шарм доштам, даҳон кушода натавониستم ва ҳатто ба саволҳои, ки муаллим бо муҳаббат ба ман медод, ҷавоб надодам.

Ман кӯдаки ваҳшӣ будам ва чуръати хоҳиш кардан надоштам, ки ба берун рафта, як бор ба худам пиёда кардам. Ҳамин тавр, вақте ки ман ба хона омадам, холаам маро лату кӯб кард, зеро ӯ бояд либосамро бишӯяд, ки дар рӯзи дигар хушк намешавад. Рузхо мегузаштанд ва ҳар дафъа боз ҳамон ходиса такрор мешуд. Муаллима, ки дар нимаи рӯз аз ин хабар фаҳмид, маро ба ҳоҷатхона фиристод, вале баъзан фаромӯш мекард ва ман онро ба гардан гирифтаам. Ҳамсинфонам маро нодида гирифта, аз ман дурӣ мекашиданд, ки гӯё ман ба вабо гирифта шудаам ва ҳатто кӯшиш намекарданд, ки бо ман дӯстӣ пайдо кунанд.

Онҳо якдигарро мешинохтанд, зеро дар деҳа вохӯрда буданд, дар ҳоле ки ман маҷбур шудам, ки қариб як соат пиёда равам, то ба хона дар деҳот биравам ва аз ин рӯ имкони дӯстӣ бо онҳо надоштам. Амакҳо танҳо рӯзҳои якшанбе ба шаҳр омада буданд, то бо дӯстон вохӯранд ва чанд соат бо онҳо дар назди як шиша шароб гузаронанд. Аммо аксар вақт хола дар хона мемонд, то барои шавҳараш фармоиши кор бигирад. Дар шашсолагӣ ман бо роҳи тӯлонии хачир қадам задам. Нисфи роҳ ман як даста бунафшҳои дар ихотаи баргҳоро чида истода, ба муаллим пешниҳод кардам.

Ман хаста шуда ба мактаб омадам. Пас аз нисфирӯзӣ ман бо садои гушношунидони сикадаҳо ва офтоби сӯзон ба деҳот баргаштам ва ҳеҷ гоҳ бо рӯҳи зинда вохӯрдам.

Ман худро дар он хона маҳкам кардам ва танҳо мондам, то дар он фазои оромӣ осуда бо худ ҳаёл кунам, зеро холаам нисбат ба ман торафт сахтгиртар мешавад. Амак, ки корашро тамом кард, қариб ҳамеша дар назди майхона меистод ва бевактии шаб ба хона бармегашт, ҳамеша маст буд. Баъзан, беш аз ҳарвақта, ғамгин шуда, ба хона барнамегашт. Холааш ва чанд ҳамсояаш нисфи шаб бо равшании чароғҳо дар канори рӯд ба ҷустуҷӯяш рафтанд. Вақте ки ўро дар замин афтода диданд, ўро бовар кунонданд, ки ба хона равад.

Дар ҳамин ҳол, ман дар мактаб кори хубе карда натавонистам. Дар охири чорьяки якум муаллим ҳисоботхоро таксим кард, баъд бо нишонҳои фашистӣ ва мутаассифона бо хамаи фанҳои нокофӣ: ҳисоботи ман дар синф камбағалтарин буд. Барои рӯҳбаланд кардани холаам гуфтам, ки дигар варақаҳои ҳисоботӣ низ мисли ман ҳастанд ва холаам қариб буд, ки домро гирифт. Аз ин рӯ, рӯз то рӯз худам ҷасорат пайдо мекардам ва дар дарс кӯшиш мекардам, ки бо чанд ҳамсинф дӯстӣ пайдо кунам. Мехостам ба онҳо наздик шавам, аммо шояд барои он ки дар назари онҳо ман як духтари камбағали деҳқонӣ будам, маро аз сӯҳбаташон хориҷ карданд.

Боби сеюм - Бозиҳо дар рег

Дар солҳое, ки дар Кастрания дар танҳой гузаштанд, вақт ҳеҷ гоҳ намегузашт, зеро танҳо коре, ки шумо карда метавонед, гӯш кардани чир-ҳилҳои паррандагон буд ва дар тобистон ба садои гушнакунандаи сикадаҳо, вақте ки сирокко аз баҳр ворид мешуд. кад-кади роҳи зигзаги даръё ва водиро оташ заданд. Ҳайвоноти деҳот дӯсти ман буданд. Аз ин рӯ, ман вақти худро ба фантазия сарф кардам. Ман як олами шахсии худро аз суратҳое сохтам, ки дар пасманзари осмон ё дар миёни шоҳаҳои дарахтон ба назарам зоҳир мешуданд: ҳайвонҳои ваҳшиё, ки суҳан мегуфтанд, рыцарҳое, ки дар канори санги Сарвар саф кашидам ва сипас бо Қувваҳои ҷодугарӣ ман онҳоро афтондам, ман дидам, ки онҳо аз тарс нобуд мешаванд. Он гоҳ ман Сангро ба аждаҳо табдил додам, ки ногаҳон аз кӯҳ ҷудо шуд ва ба баланд парвоз карда, дар тамоми деҳот даҳшат паҳн кард. Абрҳоро, ки ба қайқҳои парвозкунанда табдил ёфтанд, табдил додам ва дар фикри рафтани аз баҳри дур, ки модарам ва хоҳаронам интизори ман буданд, дар осмон сафар кардам. Харчангҳое, ки аз оби ҷӯй берун омада, варам мекарданд, то он даме, ки ба ҳайвонҳои азим мубаддал мешуданд, ки ҳатто ҳангоми пеш рафтани онҳо растаниҳоро решакан мекарданд.

Баъзан чехраи нохуши холаам Антонияро ба ёд меовардам. Ў маро дӯст намедошт, ў маро дӯст намедошт ва ман аз ў нафрат мекардам: модарам маро ба хоҳараш бовар карда буд, аммо ў ба ман ваъда дода буд, ки рӯзе меояд ва маро мегирад: барои ҳамин ман зуд-зуд ба дарахтон мебароям. уфукро аз назар гузаронд, ба умеди он ки вай бо падарам дар пушти аспи сафед меояд. Дар деҳоти ҳамсои Сан-Базилио ва Валланкаса мардон ҳама тарк карда буданд. Танҳо занону кӯдакон ва чанд нафар пиронсолон боқӣ монданд. Онҳо деҳаҳои хомуш буданд, ки ҳаёт базӯр намерасид. Вақт қатъ шуда буд ва одамон боварӣ доштанд, ки ҳама чиз тағир меёбад, рӯзе, вақте ки ҷанг тамом шуд, тамаддун бо тантанаи худ ба он тӯдаи хонаҳои пароканда, мурда ва ларзон ворид мешавад. Мехостам дӯстон дошта бошам, бидонам, ки ман танҳову партофташуда нестам, ҳифозат карда тавонам, бидонам, ки дар хонаи ин ё он шахс паноҳ бурда метавонам. Њатто ҳаққ надоштам бигӯям, ки бе оилаам, падару модарам дур дар соҳили муқобили баър, фаротар аз он кабудӣ беканор, миёни ману онҳо мисли кӯҳи баланду касногузар ҳастанд. Ба ҷои ин ман маҷбур шудам, ки бо холаам зиндагӣ кунам, ки маро бадрафторӣ кард. Вақте ки ман дар ин бора фикр кардам ва дидам, ки вай пайдо мешавад, вай бо он овози ғафс ва ваҳшиёна маро хашмгин кард. Овозе, ки доду фарёд, таҳқиру таҳқир.

Ҳатто ҳайвонҳо аз овози ў метарсиданд. Факат хамроҳи шавхараш куртаашро паст карду баландии овозаш ба кулӣ тағйир ёфта, ба майнаи гусфанд мубаддал шуд. Холаи ман фикр мекард, ки духтарча дарк карда наметавонад, ки дар атрофаш чӣ рӯй дода истодааст. Ман на танҳо ҳама чизро фаҳмидам, балки зиёда аз он хомуш ва пассив на-истодам. Ин ҷанги доимӣ буд. Муборизаи беохир ва хастакунанда. Гоҳ-гоҳ дар бораи оянда фикр мекардам: вай пиру нотавон буд, ман ғавон ва тавоно будам, вале бо вуҷуди ҳама чиз ба ў бадрафторӣ намекардам, ин ғузӯи табиати ман набуд.

Баъзан ба дарё наздик мешудам, ки дар он ҷо одамонро меёфтам, ки либосшӯй, шустушӯй мекунанд, яъне рӯйпӯшу курпахоро мешӯянд, аввал ҳама чизро дар хокитар тар мекунанд. Ва ё вақте ки пас аз мухлати тарошидани пашми гусфанд омада, пашми гусфандро шуста, дар офтоб хушконда, онро сафед мекунанд ва баъд ба матрасҳои катхо пур мекунанд. Ман рафта пораҳоеро, ки дар байни сангҳои соҳил боқӣ монда буданд, ҷамъоварӣ намуда, бо онҳо лӯхтаки латтаамро пӯшидам. Чӣ кор карданамро на-донистам, дар чустучуи харчанг сангҳои соҳили дарёро бардоштам, мохирона бо ангуштонам болои сарам часпонидам, то чанголи онҳо ангуштонамро чича накунад. Онҳоро ба хона бурдам ва бегоӣ, ки холаам оташ афрухт, онҳоро бирён карда хӯрдм: барои ман зиёфати махсус буд. Баъзан ба ҷои харчангҳо хамин ки санг бардошта шуд, курбокаҳои хурд-хурди вахшатнок бо чахидаи амудӣ ба боло парронда, маро аз тарсу харос мепариданд. Гумон мекардам, ки онҳо ҳамсафари ман ҳастанд ва ҳатто баъзан аз рафтани пушаймон мешудам ва тамоми шаб онҳоро дар торики танҳо мемондам. Вақте ки ман бояд бегоҳ ба хона баргардам, ман аз акси садое, ки дар водӣ ба вуҷуд омада буд, истифода бурда, амаки Мишелро бо овози баланд даъват кардам. Баъзан дар тобистон, вақте ки оилаи Скардино, ки дар як хонае, ки дар води боло зиндагӣ мекарданд, зиндагӣ мекарданд, ман ба аёдати онҳо мерафтам. Ман бо Мимма, ки хурдтарини бародарон буд, бозӣ кардам.

Гуфӣ барои лӯхтакҳо курсиҳо ва мизҳо месохт. Чӣ хуб буд, ки чанд соат дар ширкат гузаронед. Пагоҳӣ вақте ки барои ширчушӣ ба он тарафи дарё рафтанд, ба ман занг заданд. Онҳо сатилро пур карданд, "Консетина" қаноатманд буд, ки ўро шир медиҳад. Соҳиби говҳо Микка а Капеллея ба ман раҳм кард ва ним пиёла пешниҳод кард. Дар хонаи холаам дар як сол ду маротиба шир медидем: вақте ки ў печенье мепазад ва дар рӯзи Пасха ҳангоми тайёр кардани кабӯтарҳо бо тухми ҳалқаи ранга. Вақте ки шир ҷӯшид, ман ҳар як пораи охирини онро кофтам. Дар ҳуҷраи хонаи деҳот кати амак, агар онро кат номидан

мумкин буд, тахтаҳо дар ду эстакадаи оҳанӣ бо матрас коҳ гузошта шуда буданд, зеро мӯйи аспро дар Новара гузошта буданд. Ман маҷбур будам, ки дар болои матрасҳои паҳолӣ хоб кунам, ки дар болояш танҳо як курпаи кӯҳнаи ҳарбӣ, равғанин ва фарсуда буд. Ман бо куртаи канвас, ки ҳатто рӯзона бе шиму шим мепӯшидам, ба хоб рафтам. Сардиеро, ки хар шаб азоб мекашидам, тасвир кардан мумкин нест. Вақте ки борон борид, барои ҷамъ кардани оби аз бом воридшуда контейнерҳо гузоштан лозим омад. Агар ба ман шабона пиёда кардан лозим ояд, ман маҷбур шудам, ки аз хона баромада, дар наздикии зина анҷом медодам. Агар нафахмидам, ки чаро хоб мебинаму дар болои матрас коҳи ин корро мекардам, сахар ҳам лату кӯби зиёде мекардам. Холаи Антония низ бо ҳамон куртае, ки рӯзона истифода мекард, хоб рафтааст, дар ҳоле ки амаки Мишел мисли модараш печида буд.

Маросими хуфтан аз руи расму оини мукаррарӣ мегузашт: аввал ба хоб рафтам, баъд навбати хола омад, баъд аммак шиму либоси таги рах-рахояшро пушид. Бо куртаи хеле озода, ки рӯзона дар бар дошт, ба тарафи кат рафт ва лампаи равғани рӯи миз, ки рӯи девор гузошта шуда буд, хомӯш кард. Ман, ки бадахлоқ будам, вонамуд мекардам, ки ба ҳар ҳол нигоҳ накарда, нигаристам: вақте ки ӯ барои хомӯш кардани аланга ҳам шуда буд, дидам, ки силуэти ӯ дар девор мисли сояи чинӣ бо овезон овезон аст. — Оҳ, чӣ қадар хуб аст! — гуфт у, зеро тамоми майи нушидааш уро чунон гарм кард. Дар паҳлӯи бистари онҳо ду сарпӯш, яъне ду сабади калони найча гузошта шуда буд, ки дар он анҷири хушкро нигоҳ медоштанд. Онҳоро бо латтаҳои чиркин ва равғанин пушонданд ва дар болои он либоси таги тозаи амак буд. Дар сандуқи назди кати ман нон ва рӯймолеро, ки ҳангоми зимистон ба мактаб рафта нам ба сарам мепӯшиданд, либоси таг ва холаамро нигоҳ медоштанд. Ман онҳоро танҳо рӯзҳои якшанбе истифода мебардам, вақте ки мо дар Новара ба маросим мерафтем. Амакҳо мегуфтанд, ки дар деҳот напӯшем, зеро бефоида мепӯшем.

Мохи январь хукро куштанд. Якчанд колбаса тайёр карда, равгани чарбу намак карданд. Пойҳои ҷӯшонидашударо дар деги терракота, ки дар равгани чарбу тар карда шуда буд, нигоҳ медоштанд. Онҳоро одатан дар моҳи май бо лӯбиёи тару тоза меҳӯрданд, зеро анъана онҳоро пештар хӯрдан мумкин набуд. Боре моҳи апрел буд, аз холаам пурсидам, зеро хеле гурусна будам ва намедонистам бо нон чӣ бихӯрам. Холаам дод зад, ки ман девона шудаам. Рузе аз мактаб бармегаштам, дар кад-кади роҳи хачир Офелияро бо хохараш вохурдам. Онҳо модарашонро аз даст дода, бо падарашон аз Фаронса баргашта буданд.

Онҳо аз ман хеле сафедтар буданд, ба онҳо раҳм кардам ва гуфтам: дар он ҷое ки ман зиндагӣ мекунам, дароед, дар ин вақт холаам об мекашад, дар танӯр деги хӯрок ҳаст, гиред, худатонро сер кунед, аммо пас ба касе чизе нагӯед.- Онҳо ба ман ташаккур гуфтанд ва аз гуруснагӣ ба маслиҳати ман бе ягон дудилагӣ амал карданд. Моҳи май, вақте ки тағоҳо лубиёро пухтанд, барои гирифтани пой хук рафтанд ва ба ҷои он танҳо дегҷаи равгани чарбуро ёфтанд: табиист, ки ин манам гумон карда, рузҳои зиёд бар зидди ман хашму газаб мезаданд, то пул диҳам. Он вақт ман хеле ифтихор мекардам, зеро бори аввал эҳсоси гуворо доштам, ки дар муборизаи бузург бар зидди тамаъҳои онҳо ғолиб омадаам. Аз сабаби риоя накардани гигиенӣ, бӯргҳо дар тамоми хона безътиной мекарданд. Шабона ба гарданам мезаданд ва холаам ҳар бегоҳ маро бо равгани зайтун равган мемолиданд, то бургаҳо хунамро намаканд. Саҳар гарданам мисли ранг карда буд. Мисли холаам ман ҳам шапуш доштам, ки ба шустани сарам одат накардаам. Аз тарафи дигар, холаам мӯйҳоямро печонда, бо обу шакар равған мекард, то ороиш бошад.

Ҳамсинфонам бошанд, ҳамеша покиза буданд. Ҳатто бечоратаринашон мисли ман ифлос набуданд. Муаллим низ маро аз ҳама ба мизи охирин тела дода, дар кори канорагирӣ саҳм гузоштааст.

Бадани ман ба таври таърифнопазир ифлос буд. Онҳо маро соле як маротиба, ба муносибати чашнвораи Феррагосто, ки муҳимтарин дар шаҳр аст, дар дарё мешӯянд. Боре дар бораи модарам фикр мекардам, ки ман тақрибан ҳафтсола будам, ба хокистари ҷӯшони мангал афтодам. Дастӣ ростамро сухтам, холаам маро ба духтур намебурд, хар руз бо гиёҳҳо табобат мекард. Ман ду футуре доштам, ки ба ду тухми кабутар монанд будам, аз дард дод задам, аммо вай ҳеҷ гоҳ намеҷунбид. Ба назарам чунин менамуд, ки мушҳо маро газида истодаанд.

Ман ба таври мӯъҷизавӣ пас аз чанд моҳ сиҳат шудам ва ҳоло ҳам нишонаҳои он дорам. Ҳангоми дарс, вақте ки як рӯзи якшанбе дар балкон будам, духтарчаи хурде, ки ба поён меомад, аз ман пурсид, ки оё ман мехоҳам бо ӯ ба дарси катехизми Мис Винчензина равам? Ман намедонистам, ки ин чӣ аст, зеро холаам маро танҳо дар рӯзҳои муҳимтарин ба зиёрат мебурд, ман намефаҳмидам, ки ба калисо рафтан чӣ маъно дорад. Дар рӯ ба рӯи хонаи мо рӯҳоние падар Буэми зиндагӣ мекард, аммо ман бо ӯ хеле кам вохӯрдм ва бо дили нохоҳам ба ӯ нигаристам. Холаам бо дилбеҳузурӣ ба ман такрор кард: «Агар бо ӯ гап занӣ, он коҳин забонатро бурид». Аммо ман хоҳиш кардам ва ба таври ғайриҷашмдошт иҷозат гирифтам, ки дарси катехизм бигирам. Ман дар ин муҳит дарҳол худро осуда ҳис кардам. Хонуми ҷавон ба ман китобча ва рӯзнома дод. Ман аз шунидани дар бораи Исо шодии беандоза эҳсос кардам. Рӯзе ӯ ба ман гуфт, ки маро ба мулоқоти аввалинам омода мекунад. Ман дар ин бора дар хона гап задам ва гуфтанд, ки ман ҳанӯз ҷавонам. Дурӯғ гуфта ҷавоб додам, ки ҳамаи духтарони гурӯҳ ин корро мекарданд. Дар асл, онҳо аллакай тасдиқ карда шуда буданд, аммо ман ва хонуми ҷавон дар мувофиқа мондем ва санаро бо коҳини Сан Никола муқаррар кардем: рӯзи Корпус Кристи.

Мушкилоти либоси сафед пеш омад, аммо касе ба хола хабар дод, ки роҳибаҳо онро иҷора мегиранд. Рӯзи деринтизор фаро расид: сахар ӯ

маро ба рӯзадории калисо ҳамроҳӣ кард. Вай фикр мекард, ки духтарони дигар дар он ҷо ҳастанд, зеро ӯ ҳеҷ гоҳ ташаббуси тамос бо хонуми катехизро нагирифтааст. Танҳо будани манро фаҳмида дашном дод: «Дуруггуй, дагал». Муаллими ман низ он субҳ бо одамони дигар дар ҷамъомад буд. Баъзе заноне, ки ҳозир буданд, ӯро ором карданд. Коҳин омад ва аз дасти ман гирифт ва маро ба муқаддасот барои эътироф кардан бурд. Вай ба ман суҳанони зебӯе гуфт, ки то ин дам нашунидаам. Гуё ба Биҳишт парвоз карда истодаамро хис кардам ва ба худ гуфтам: «Дуруст нест, ки коҳонҳо забон мебуранд, баръакс онҳо медонанд, ки азоби духтарчаро ҷӣ тавр фаҳманд». Агар метавонистам, бо шодӣ ӯро ба оғӯш гирифта бусидам.

Ҷ маро маҷбур кард, ки панҷ Марямро тавба кунед ва ман ба ҷои худ баргаштам. Хола дарҳол аз ман пурсид, ки ман ба коҳин ҷӣ гуфтам, ки ин қадар дар он ҷо мондаам ва ман гуфтам: - Ҷавонзан ба ман таълим дод, ки эътирофи сирр аст -. — Бале, вале бори аввал бояд ба ман бигуед, — исрор кард харпи. Ҷеҷ роҳ. Ҷашнвора буд ва ҳангоми баромадан маҷбур карданд, ки дасти амакгро бибӯсам ва бигӯям: «Марҳамат, маро баракат диҳед». Ман бо бобоям оғоз кардам, ҳамеша як ибора, баъд ҳама хешу таборро давр задам. Гаетана-хола ба ман китобча дод. Гурусна будам, аммо касе ба ман хӯрок пешниҳод накард. Одатан, пас аз ба охир расидани маросим, одат шуда буд, ки барои гирифтани гранита бо печенье ба бар меоманданд, вале онҳоро мания барои сарфа кардан мағлуб кард: нисфирӯзӣ як табақи макарон хӯрдём ва дар нимаи дуҷӯми рӯз ба назди суратгир рафтем, зеро хешовандон пешниҳод карданд, ки акси модарро фиристанд.

Ман синфи дююро хатм карда будам ва бо баҳои хеле паст гузаштам. Он сол мо маҷбур шудем, ки тамоми тобистон дар деҳот бимонем. Ётироз гуфтам: -Ақаллан рӯзҳои якшанбе бояд ба зиёрати бобоям, ки танҳо аст -. Ё одами хеле хуб буд, ки аз бемории астма ранҷ мебуд. Духтараш аз беэҳтиётӣ, қисман аз сабаби шартӣ шавҳараш, ки ҳамеша аз ҳамсояҳо, хешу табор ва хусур хашмгин буд, ба ё беэтиной кардааст.

Ман ҷомашӯиро барои шустан гирифтаам ва пинҳонӣ аз Мишелило ба холаам бурдам, вагарна мушкилӣ мешавад. Вай хатто нисбат ба падараш меҳру мухаббат надошт: рузе яке аз хохарони ҳамсараш ба Кастрания омада хабар дод, ки у вафот кардааст. «Агар наравӣ, ман туро ба хар мезанам» гуфт ё.

Вақте ки дар деҳа як зиёфат баргузор мешуд, ба аъзоёни гурӯҳи мусиқии «*rezzo duo*» яхмосеро пешниҳод карданд, ки аз сабаби собитқадамии хоси он яхмос номида мешуд. Амаки Микеле, маълум набуд, ки ин ба ё писанд наомадааст ё ба як иқдоми ғайриоддӣ саховатмандӣ кашида шуда буд ва аз убури ман дида, ба ман занг зад: "Консеттина, биё, яхмос биёр". Ва аз ин рӯ, ман аз фурсат истифода бурдам, дар он ҳолатҳои нодир аз чизи хубе лаззат барам.

Чанде пеш доктор Косентино аз Басено як ҷузъиётеро, ки дар хотирам гум шуда буд, хотиррасон кард. Ҳангоме ки гурӯҳ дар кӯчаҳои шаҳр бозӣ мекард, кӯдакон кӯшиш карданд, ки ба парад ҳамроҳ шаванд. Аммо барои асоснок кардани ҳузури онҳо як узвро "шинохтан" лозим буд. Барои исботи ин вай дасташро дар кисаи курткаиаш дошт. Ҳамин тавр, ман аз паси амакам Мишел рафтам, дар ҳоле ки Ҷанни Косентино, писари муаллими мактаби ибтидоӣ ва бепадар, дасташро дар ҷайби сардори гурӯҳ нигоҳ медошт.

Дар байни чанг баъзе бомбаҳо дар Новара афтид. Ҳама гурехтанд ва баъзе шиносҳо бо мо дар Кастрания паноҳ бурданд. Барои ман ин як зиёфат буд, зеро ман метавонистам дар ширкат бошам. Гох-гоҳ садои пора-пора ба гуш мерасид. Хабарӣ фоҷиабор низ расид, ки писари соҳиби дӯкони қаннодӣ дар Орландо бар асари бомба пора шуд. Модар дар Домодосола, ки бори чорум ҳомиладор буд, бо Роза ва Антониетта танҳо монд. Падари маро боз ба Сицилия даъват карданд, то Берсальер шавад. Чанд моҳ пас аз рафтан ӯ фаҳмид, ки модараш духтарчае бо номи Эмма таваллуд кардааст ва ӯ имкон дорад ба хона баргардад, зеро интизор меравад, ки ӯ бо чаҳор фарзанд озод бошад.

Мутаассифона, вақте ки ӯ ба Домодосола омад, ҳайратангези талх пайдо кард: Эмма пас аз 12 рӯз зиндагӣ карданро қатъ кард. Баъди ду рӯз ба вай лозим омад, ки ба фронт баргардад. Пас аз чанд моҳ - он давраи номуайяни ва ноустувории пас аз 8 сентябр буд - ӯ тавонист аз хидмати ҳарбӣ фирор кунад ва ба Новара баргашт ва интизори анҷоми чанг ба модараш ҳамроҳ шуд. У цеҳи хурди пойафзолдӯзӣ кушод. Ҳар рӯз ба дидори ӯ мерафтам. Барои синну соли худ шармгин, вале доно, ман ҳис мекардам, ки падар бо зани шавҳардор, вале бо шавҳари низомӣ ҳамхоба мешавад. Як рӯз ман ба кассаи кӯчаи баландкӯҳи Пьяцца Бертолами ворид шудам. Шахси дӯкони ҳамсоя бо падар сӯхбат мекард. Ман бо ангуштони ишоратӣ ва миёнаам задам, то

чашмони падарамро, ки модарамро фиреб меод, канда кунам. Ҳамсоя тавонист маро боздорад, дар ҳоле ки падарам бо табассум гуфт: «Ба кори худат машғул бош». Соли 44 писарбачаи сиёньмуйсафед ба дунё омад, ки мӯйаш гингила буд...

Дар Бадиавеккия бобои падараш ба саратони меъда гирифта шуд. Аз холаам ичоза гирифтам, ки рафта уро бубинам. Ман зуд-зуд аз Кастронгия мефаромадам ва дар соҳили дарё сайр мекардам. Уро дар бистар, осуда ёд мекунам. Модаркалон ҳоло ҳам бо дӯкон банд буд ва метавонист ба он каме вақт ҷудо кунад. Вай дар дасташ шохаи зайтун гузошт, то пашшаҳоро ронад, аммо ӯ бадтар шуд ва дигар қувват надошт ва ман онҳоро аз ӯ дур кардам. 2 ноябри соли 1944 дар синни 66-солагӣ ба Биҳишт парвоз кард. Падар ҳанӯз дар Сицилия буд. Дар маросими дафн тағоҳояшон низ ширкат доштанд.

Баъзан аз модарам чанд мактуб мегирифтам. Соли '45 падар ба Домодосола баргашт ва дар соли 46 бародарам Ҷузеппе таваллуд шуд.

Боби чорум - Равған, тор ва чашми бад

Чанг дар саросари ҷаҳон ҷараён дошт, иртибот мушкил буд ва мо дигар аз Модар хабар намегирифтем. Хушбахтона, падари маро дар корпуси Берсаглиери ба Сицилия даъват карданд ва вақте ки ӯ чанд рӯзи озодӣ дошт, ба аёдати ман омад. Аз сабаби чанг дар кишлок одамон бисъёр буданд. Мардуми оворашуда одатан понздаҳ рӯз мемонданд, вале баъдан шаҳр хатари бомбаборон мешуд ва онҳо тамоми сол дар деҳот монданро афзал донистанд.

Гох-гох бо он одамон панох бурдам. Оилае буд, ки чор фарзанд дошт, гарчанде ки ғизо намерасид, ҳамеша рӯҳашон хуб буд. Ман тамаъкориҳои амаконаро дидам, ки ин қадар анҷири хушк дошта, ба касе намедоданд: як кафи хубе гирифта пинҳон ба назди онҳо овардам. Ман чанд дона лӯбиёро, ки ба ман барои субҳона доданд, барои онҳо захира кардам. Ҳатто нони сахт: як поре, ки холаам пеш аз ба мактаб рафтан дар чайбам гузошта буд, ман бо он кӯдакон тақсим мекардам ва ба ивази он ба ман коғаз доданд, ки дар рӯи он бинависам, маро дар боланг бозӣ карданд ва яке аз онҳо бозичаҳо, курсиҳо ва кат барои лӯхтақое, ки ӯ ба ман ва хоҳари хурдиаш дод, хоҳари калониаш бошад, барои мо лӯхтақои латта месохт.

Баъзан чунин мешуд, ки ман ба дарё мефаромадам, ки занони гирду атроф барои шустани хокистар либосҳояшон мерафтанд ва ман дар он

чо бо таачҷуб ба оташе, ки барои гарм кардани об дар зарфе, ки бо ду санги калон бардошта шудааст, нигоҳ мекардам.. Ман ҳеҷ гоҳ надидам, ки холаам ин амалҳоро анҷом диҳад. Ў қариб ҳеҷ гоҳ намешуст ё касе дар он чо набуд, то либосҳои равшан ва хеле чиркинашро фош накунад, ба дарё мерафт.

Вақтҳои дигар мушохида кардам, ки заноне, ки катони дар хона бофташударо ду-се рӯз болои сангҳо мепушонанд. Онро тар карда, дар зери офтоби сузон то сафед шуданаш хушк карданд. Холаам маро ҳамеша ба хона даъват мекард, вале ман вонамуд мекардам, ки намунидаам. Дар солҳои чанг келинаш низ аз Турин бо як духтарча баргашт. Аз эҳтиром ба писари ӯгай Сальваторе, ӯро мисли малика муносибат мекарданд. Дар он давра онҳо дар деҳа монданд ва хола собуни хушбӯй, дастмолҳои катонӣ, табақхушккунак, дастархон ва рӯймолчаҳоро берун овард, то таассуроти хуб бахшад. Ба ҷои ин, маро ба мисли хизматгоре карданд, барои кор кардан ва аз чашма об овардан фиристоданд, зеро фиристодани меҳмон расвой буд.

Мавлуди Исо омад ва аз рӯи одати шимолӣ саҳар ба арӯс тӯҳфаи зебоне аз ҷониби Исои кӯдаки навзод ба духтараш дода шуд: маҷмӯи зебои деғҳо ва табақаҳо барои лӯхтак. Ман аз вай хурсанд будам, аммо дар айни замон ман аз хашм медаридам, зеро ин чизҳо ҳеҷ гоҳ бо ман рӯй надода буданд. Ман торафт заифтар мешудам. Ангурҳо буданд, аммо вой аз хӯрдани онҳо: онҳоро барои шароб фишор медоданд. Шумо фақат он чизеро, ки аз ҳамсояҳо дуздида шудааст, хӯрдан мумкин буд. Фундук ҷамъоварӣ карда шуд, аммо барои фурӯш. Ман мисли сугурҳои ҷангал пинҳонӣ хурдам. Амакҳоям танҳо дар ҷашнҳои Мавлуди Исо ва Пасха шир мехариданд, то печенье тайёр кунанд ва ман дар вақти ҷӯшидани он бо як қошуқ кӯфта кардам. Холаам бароям кам тухми бирён тайёр мекард. Ман бисёр вақт умед доштам, ки вай онро барои ман бирён мекунад: - Биёед онро як сӯ гузорем, то вақте ки мо хӯрданду тухмгузориаш мегузарад (ӯ як ҷавони Мессина буд, ки дар

деҳот гашта, тухм ҷамъоварӣ карда, тару тоза месупорид) мо. метавонанд онҳоро фурушанд ва пул ба даст оранд -. Вай ду мох тухм чамъ карда, баъд фурухтааст.

Мардуми Мессина, ки тухм хариданд, эҳтимол дар дасташон чӯча доштаанд. Анҷирро хӯрдан лозим буд, танҳо чанд донаашро хӯрдан мумкин буд, дигаронро дар офтоб хушк мекарданд, то барои зимистон фурушанд ё нигоҳ доранд. Дар модии октябр ҷабдои зебои шадрдо сохта шуданд. Агар амакам пӯхташуда боқӣ мемонд, онҳоро дар ҳуҷраи хурдак рӯи миз мемонд (на дар табақ, балки рӯи тахтае, ки аз равғани чароғ мечекида буд) ва сахар ҳангоми аз хоб хестан чор ба кор равад, маро аз хоб бедор карда, каштанро ба ман дароз мекарду ба ман мегуфт: «Ту нонушта мехурӣ». Итоат кардам ва аз гуруснагӣ онҳоро мехӯрдам, вале онҳо равғанро мечекиданд ва ногузир шикамро дарди меъда медоданд. Амак лоф зада гуфт: -Ман хоҳарзодаамро дӯст медорам, ҳатто вақте ки шаб бевакт аст, барояш каштан тайёр мекунам -. Дар ҳақиқат амакам нафрат дар чашмонаш буд. Баъзан хангоми ба газаб омаданаш зард, сурхи оташин мешуданд: хурд бошад ҳам, он чашмон ба рӯяш даромаданд. Онҳо хурд ва чуқур буданд, мисли сӯрохиҳои танг ва нафрат аз онҳо мерехт. Дар ҳамин ҳол, дизентерия ва кирмҳо ғалаба карданд. Холаам дам ба ман як қошуқи равған медод. Ин кирмҳоро дур мекунад, ӯ худаашро бовар кунанд... баъд бо "приченту" оғоз кард: - *Mazzi in vermi gruossu quenni la pagana, la u mazzu chi sugnu хама насронӣ. Ё рӯзи душанбе мешунавед, ё рӯзи сешанбе мешунавед, ё рӯзи чоршанбе мешунавед, ё рӯзи панҷшанбе мешунавед, ё дар Винарди мешунавед, ё дар Сабуту мешунавед, matteia du jurnu of Easter u viermu stududu a tierra casca.* -

(Ман дар замони бутпарастӣ як кирми фарбеҳро куштам ва ҳоло ӯро ҳамчун масеҳӣ мекушам. Рӯзи душанбеи муқаддас, рӯзи сешанбеи муқаддас, рӯзи чоршанбе, панҷшанбеи муқаддас, рӯзи ҷумъа, шанбеи муқаддас, субҳи рӯзи Пасха. кирми ҳайратзада ба замин меафтад).

Намедонам чӣ гуна зинда мондам.

Дар ин ҷо мо қавсро мекушоем.

Солҳои зиёд гузашту шикам дард мекард. Ман рафтам, ки бо дастгоҳҳои ба андозаи як ҳуҷра рентгенӣ кунам. Онҳо ба ман папаи сафед доданд, то бубинам, ки ягон захм вучуд дорад. Мутаассифона, чизе дида намешуд. Рентгенолог гуфт, ки ин гастрит аст ва барои сабук кардани дард ба ман доруҳои паллиативӣ дод. Ба ҷое расидам, ки як қошуқ обро шикам карда натавонистам. Ман тақрибан панҷоҳсола будам. Паоло, дӯсти Армандо аз Пиаченза, пешниҳод кард, ки маро ба назди мутахассис баранд. Вай инчунин ба назди доктор Маццео омад. Асбоби гастроскопӣ берун аз гулӯ даромада натавонист. "Ман намедонам, ки ин занро чӣ гуна наҷот диҳам," гуфт духтур, - пилорус баста аст. Ҳама одамоне, ки гастроскопия доштанд, аз ҳуҷра бо пой худ баромада рафтанд. Ман дар замири бо IV. Духтур ба ман дар давоми ду моҳ як доруи қавӣ таъин кард. Вақте ки ман баргаштам, асбоб ҳанӯз нагузаштааст. Боз як табобати боз ҳам пурқувваттар барои се моҳ.

Пас аз панҷ моҳи бозиди аввал, асбоб аз пилорус канда шуд. "Мӯъҷиза!" — гуфт доктор Маццео. Вақте ки найчаро хориҷ карданд, ӯ ба ман саволҳои зиёде дод, то бифаҳмам, ки он модарзод аст ё сабабгор аст. Гиря кардам: «Шояд равгане буд, ки Зизӣ дам ба ман барои кирмхо медод». Духтур дастонашро дар мӯяш гузошт: "Рафт? Ва ту ҳанӯз зинда ҳастӣ!". Табобатро давом дода, гох-гоҳ гастроскопияро такрор мекардам.

Ба шарофати доктор Мазцео, ки ҷони маро наҷот дод, акнун пас аз солҳо ман метавонам аз хӯрокхӯрӣ танҳо бо доруҳои нигоҳдорӣ лаззат барам.

Вақте ки касе ўро аз балкон даъват кард, холааш сарашро чарх мезад. Сипас онҳо ба ў маслиҳат доданд, ки дар меъдаи холӣ як шиша хурди феррокин бигирад. Шавҳарашро бовар кунонд, ки онро бихарад ва саҳар ба ман ҳам як пиёла дод.

Ғайр аз он, дар он хона хурофот низ ҳукмрон буд. Амакаш аз майи нӯшидааш ҳамеша дарди сар дошт, аммо ба гуфтаи ў чашми бади касе будааст. Зан маҷбур шуд, ки ўро дафъ кунад: табақе бо об гирифта, намак ва як қатра равған рехт ва баъд барои дарди сар бо приченту оғоз кард: - Оглиу биридитту, оглиу сантисиму, ба ин хона биё ва инҳоро пеш кун. morocchiu, ogliu biriditto, берун шав ва ин маммукаро рон... (Рафтаи муборак, равғани муқаддас, ба ин хона дароед ва ин чашми бад, равғани муборак, қавӣ шавед ва ин шайтонро пеш кунед...).

Ин доғи равғани муборак, чун васеъ мешуд, ба эътиқоди онҳо, чашми бадро дафъ мекунад. Даре нагузашта ба чор кунчи хона об пошида, дарди сараш рафт.

Барои шифо ёфтани захмҳо торро бо равған омехта карда, як пораи хурди гӯштро барои шўрбо тайёр мекарданд. Он омехтаи даҳшатовар, гуфтанд онҳо, беайб буд! Субх ба ман як пиёла оби магнезия доданд. Пас аз чанде, ҳама ларзида, ман маҷбур шудам, ки худро озод кунам. Вақте ки ман сиҳат шудам, онҳо маро назди зане фиристоданд, ки ҳиллаҳои ҷодугарӣ мекард: вай сар то по бо ресмон ва дастҳои уфуқӣ маро бо ҳамин андоза чен кард. Агар поре нопадид шавад, он сол маргро пешгирӣ мекард.

Ҳатто агар ба таври худ амакҳо ба Худо, ба муқаддасон, ба Мадонна имон доштанд. Ҳар сол рӯзи 8 сентябр онҳо ба Тиндарӣ, ба маъбади бахшида ба Мадоннаи Сиёҳ тақрибан чил километр дуртар аз шаҳр пиёда мерафтанд. Аллакай аз синни панҷсолағӣ ман маҷбур шудам, ки ин тавбаро кунам.

Ба муносибати зиёрати Хонаи Тиндарӣ, як руз пеш аз он хола аз латта сарріні (теплоч) месохт. Амак сари вақт ба шикор рафта, як-ду харгӯши ваъшӣ барои пухтан ба хона овард. Барои таассуроти хуб хола ҳам боимчонҳои пурбор тайёр кард. Ба оина нигаристу рӯяшро бо латта тоза кард. Он замон таронаи "Заза кучост, зебоям" дар мӯд буд ва ман одат карда будам, ки онро "zizi" мегуфтам.

Мо тақрибан соати ёздаҳ шом ба Тиндарӣ рафтем, то саҳаргоҳ биёем. Аз ноустувории худ хаставу хаста шудам, борҳо оби тоза пурсидам, аммо мисли дигар одамони хаста аз дӯкӯнҳо намехариданд: дар назди ягона фавворае, ки дар наздикии калисо воқеъ аст, ки оби гарм аз он чорист, навбат меистоданд. Ба ором кардани гармӣ ёрӣ нарасонд. Аз рӯи анъана нахӯд, лӯбиё ва канеллини харида, баъд ба зиёрат мерафтанд, намози мадинузза хонданд ва дар роҳ бо ҳамдеҳагон ва хешовандони падарии ман вохӯрданд. Нисфирӯзӣ мо ба зери дарахтони зайтунҳои атроф барои хӯрокхӯрӣ рафтем. Афсӯс, ки ман ин қадар хаста шудам, он рӯз воқеан ҳамеша дар назди дӯстон таассуроти хуб гузоштан хӯроки иштиҳо меод. Ба хӯроки нисфирӯзӣ як харгӯши ваъшӣ дар танӯр пухта буд, ки амак бегоҳ як-ду бегоҳ пеш ба шикор мерафт, боимчону қаламфури пур, ангур ва печеньеҳои хонагӣ буд. Барои ба хона баргаштан дӯстон ба воситаи наҷлиёт: мошин ё аробаҳои аспӣ. Ман тамошо кардам, аллакай аз пиёда баргаштан даст қашидам. Танҳо агар амак мебуд, ман метавонистам ба асп савор шавам, вагарна дарднок буд.

Боби панҷум - Уқобҳо

Ҳанӯз дар мавзӯи дин, азбаски амакам узви як бародар буд, онҳо вазифадор буданд, ки рӯзи якшанбеи Палм дар калисои Сан Ҷорҷио эътироф кунанд ва муошират кунанд. Маросим соати панҷи субҳ баргузор шуд, коҳин аввал ҳамаи мардонро дар калисо эътироф кард, сипас ба суи конфессия барои занон рафт.

Вакте ки навбат ба аммааш расид, ки дар тан чомаи калони сиёҳ дошт, либосро ба сутун наздик овард, то ки худро то ҳадди имкон пушонад: ба назар чунин менамуд, ки вай бояд нафаскашии ромашка бихурад. У иқро шуду баъд: — Акнун навбати шумо — гуфт у. Ҳарчанд дар давоми сол мехостам иқро шавам, натавонистам. Хола маро сарзаниш кард: «Худовандро масҳара нақун, сола як бор бас аст, вагарна лоиқи гирифтани соҳибхона нест, зеро бо чашмат ҳам гуноҳ карда метавонӣ».

Тақрибан соати нӯҳ Массай муқаддас, муошират ва фавран ба хона. Чун одат бо сабабҳои ночиз амакаш дашном додан гирифт ва сулфай асаби пайдо шуд. Сахнаҳои тасвирнашаванда рӯй доданд: агар он руз бо ягон сабаб ба касе лозим мешуд, туф карда наметавонишанд, вагарна Худовандро аз дахонашон берун мепартофтанд. Агар бадбахтӣ рӯй диҳад, сарпӯши кӯзаро гирифта, ба он туф мекард ва моеъро боз бо обу шакар менӯшид. Дар давоми Ҳафтаи муқаддас, одамоне ҳатто шабона дар шаҳр мемонданд, то дар мавъизаҳои шомгоҳон иштирок кунанд. Рӯзи панҷшанбе коломбе тайёр карда шуд, як хаами печенье

дар шаклҳои гуногун бо тухми саҳт судак бо об ва анелла, як ҷузъи рангунандаи захролуд. Рӯзи ҷумъаи муборак субҳи рӯзи рӯза мо ба тамоми калисоҳое, ки бо навдаҳои гандум оро дода шуда буданд, дидан кардем, баъд аз он мо се барги набараро фурӯ бурдем (ғиёҳҳои шифобахши дорои бӯи шадид), ки некӯаҳволии тамоми солро кафолат меод.

Ба шумо лозим набуд, ки рӯзона кор кунед, то ба Исои маслубшуда осеб нарасонед, агар шумо дӯхтед, сӯзан неш мезанад, агар дидед, ки хатари осеб дидани баданатон вучуд дорад ва ғайра. Барои он рӯз, ҳар коре, ки ман кардам, ҳатто ба ман зарба намезад, вагарна Исо гиря мекард. Дар соати ёздахи рузи шанбе Мачлиси машваратии сулҳ ва киёмат барпо гардид. Ҳама кӯдакон кабӯтарҳо оварданд, то дуои коҳинро бигиранд ва сипас онро бихӯранд. Ман ҳеҷ гоҳ ин қаноатмандиро аз байн бурда натавонистам, зеро ман маҷбур будам, ки кабутарамро бо ду тухм барои сафари мактабӣ, ки рӯзи сешанбе пас аз Пасха ташкил карда шуда буд, захира кунам. Маҷбур шудам ба муаллим тухм пешниҳод кунам. Дар рӯзи Пасха онҳо ба ман як гӯсфанди аз макарони шоҳона тайёршударо хариданд, ки аз ҳама хурдтаринаш буд, то аз ҳад зиёд сарф накунам. Амак ончунон бахил буд, ки кафшашро бо тири дег, ки дар болои оташ пайдо шуда буд, медурахшид. Агар холаам донад, ки ӯ як кореро тамом мекунаду пули онро медиҳанд, ба ман маслиҳат дод: «Амакатро пурс, ки пул овард ё не».

Ману ӯ қариб маҷбур шудем, ки ӯро мисли ду ғуломи хурдакак парастид кунем, то он даме, ки ӯ ба ҳаяҷон омад ва даҳ лира ба ӯ ва панҷ лира ба ман дод. Ман пулавро сарф карда натавонистам, зеро он барои хукхона таъин шуда буд. Боре ба холаам гуфтам, ки мехоҳам лотерея бозӣ кунам. Вай розӣ шуд, зеро умед дошт, ки галаба кунад. Сухани ман дурӯғ буд. Воқеан, дар муқоиса бо ҳамсинфонам дар либоспӯшӣ низ камбудӣ ҳис мекардам: онҳо доман доштанд, аммо ба

аммаам маъкул набуд ва маҷбур шудам, ки либосҳои пурра пушам. Ҳама ҷӯробҳои зонуи пахтагини сафед, қаҳваранг ё кабуд мепӯшиданд, ман маҷбур шудам, ки бо ҷӯробҳои, ки вай аз норанҷӣ дӯхта буд, кор кунам, ки рангаш аз дигарон арзонтар аст. Ман онҳоро дар болои зону бо тасмаи эластикӣ мепӯшидам, аммо мушкилии калонтарин дар он буд, ки онҳо бе пой то пояш мерасиданд. Дар болои он ман як ҷуфт ҷӯробҳои кӯтоҳ бо манжетҳо пӯшидам. Ман аллакай ба қадри кофӣ хошия шуда будам ва ман низ маҷбур будам, ки бо либосам фарқ кунам. Бо панҷ лира ман нақша доштам, ки як ҷуфт ҷӯроби хубтаре бихарам, ки сахар пеш аз дохил шудан ба дарс мепӯшам. Он руз магазин баста буд. Ман бо пул ба хона рафта наметавонистам, зеро холаам онро меёфт. Ман фикр кардам, ки онҳоро дар қад-қадӣ роҳи хачир дар зери санг пинҳон кунам. Шабона борон борид ва аз коғаз сохта шуда, комилан пароканда шуданд, чунон ки субҳи дигар, вақте ки ман барои гирифтани онҳо рафтам, фаҳмидам.

Аз байн понздаҳ рӯз гузашт ва холаам пурсид, ки оё ман дар лотерея бурд кардам? Ҳатто он вақт ман ростқавл набудам ва бале гуфтам. Он пул ҳеҷ гоҳ нарасидааст. Дар рӯзи ҷумъаи муборак, ҳангоми раҳпаймой ба гиромидошти Бонуи ғамзада, вохӯрдан бо муаллим аз ӯ шарҳ пурсид. Ман аз шарм мемурдам. Табиист, ки ӯ аз ҳама чиз беҳабар буд, аз ин рӯ, зери нигоҳи саҳти ӯ аз дасти холаам ду торсаки гирифтам. Ман ҳамеша бо хоҳиши худ ба мактаб мерафтам, аммо натиҷаҳои бад доштанд. Ҳеҷ кас маро намефаҳмид ва ҳамеша бо тавсияҳо маро пешбарӣ мекарданд, аз ин рӯ модарам ором буд, ки маро ҳамеша ба хондан водор мекарданд. Ман танҳо бо гурба хуб будам, то он даме, ки як рӯз амаки маст аз шаҳр бо як трипа баргашт ва ҳайвон барои хӯрокхӯрӣ як порча гирифт. Мушаки боқимондаи аскаронро гирифта, дар деҳоти кушод куштааст. Ин барои ман як ноумедии бузург буд.

Вақти куфтан рафта, донаҳои гандуму ғавро, ки дар ғавлии ғамсоҷа монда буд, чида, ба халта андохта, ба осиеби хонуми

Тиндара дар лаби дарё бурдам. Пас аз он ордро ба Новара ба назди амакбачаи модарам бурдам, ки вай бевазани ду фарзанди хурдсол буда, саҳар ба ҷангал барои ҳезумчинӣ мерафт ва танӯр даргиронда, барои онҳое, ки ба ӯ орд овардаанд, нон омода мекард ва каме пул меёфт. каме нон барои кӯдакон.

Дар моҳи сентябр, вақте ки анҷир пухта шуд, ман ба растаниҳо баромадам ва меваҳои болаззатро чида, дар сабадҳои найчае, ки бо қалмоқе аз шоҳаҳо овезон буданд, гузоштам. Анҷирро бурида, дар соябоне дар зери офтоб хушк мекарданд. Пас аз чанд рӯз онҳо хушк шуданд. Дар сабадҳои калон шинонда, онҳо дар зимистон мехӯрданд. Дар он замони зебо хонум Марія, ҳамсои деҳот барои омода кардани анҷири хушк омад. Ман зуд-зуд ба аёдати вай мерафтам. Вай модари серфарзанд буд. Яке аз онҳо Кармело гирифтори эпилепсия буд. Гох-гоҳ уро дигар намеёбанд. Модари хавотир ба чустучуи у рафт ва ман ҳам уро қариб ки қайфу сафо мекардам.

Вақте ки ман дар синфи панҷум таҳсил мекардам, муаллима аз мо хоҳиш кард, ки ба волидонамон хабар диҳем, ки барои тамошои филми «Алпии хурдакак» моро ба кинотеатр мебарад. Амакҳо: — Ба дидани он ахлот намеравед. Ҷияни қоҳини рӯ ба рӯяш шунида буд: "Шумо бояд ӯро бифиристанед, ман ҳам ӯро надидам". Пас аз он онҳо ҳаракат карданд ва ман тавонистам биравам.

Аз модар як баста бо шириниҳо омад. Ман каме ба мактаб оварда будам. Замони гуруснагӣ буд ва ҳатто шириниҳо намерасиданд. Хоҳари муаллимам дар ҳоле ки ман дар синфи панҷум мехондам, ба синфи чорум дарс медод. Вай барои духтараки камбағалтар аз ман, ки бемор буд, ширинӣ хост ва ман ҳамашро барои ӯ гузоштам.

Соли 1945 падарам ба Домодосола баргашт. Моҳи апрели соли 1946 боз уро дидам ва ҳамроҳи у модарам, ки интизори тифл буд.

Ман қариб дах рузи хурсандиро бо падару модарам гузарондам. Ман зуд-зуд ба аёдати бобою бибию тағоҳоям мерафтам, аз ин рӯ, ба қадри хостам хӯрок меҳӯрддам ва аз бибиам, ки онҳоро мефурӯхтанд, гази зиёд менӯшидам. Дар охир модарам хост, ки маро бо худ ба шимоли Итолиё барад, аммо холаам, ки ҳамеша дурӯғгӯй ва худхоҳ буд, ӯро бовар кунонд, ки маро бо худаш тарк кунад. Ман дар синфи панҷум будам, ҳамеша бо назардошти ноустувории худ мубориза мебудам. Рузҳои имтихон хабари таваллуди бародари хурдиаш расид. Комилан хурсанд, вале дар айни замон гамгин аз шодию дард гиристам. Шояд аз хамин сабаб бошад, ки дар вақти имтихонҳо дахон накушода бошам ҳам муаллим маро пешбарӣ кард. Он сол дар деҳа секцияи мактаби миёна ташкил карданд ва қариб ҳамаи ҳамсинфонам барои дохил шудан ба имтиҳонҳои дохилшавӣ омодагӣ диданд. Барои ман фурсат набуд: амаконам мутмаин буданд, ки дар ин гуна мактабҳо танҳо бугҳо таҳсил мекунанд. Дарвоқеъ, вақте ки онҳо мактаби миёнаро хатм карданд, маҷбур буданд, ки барои гирифтани дараҷаи магистр ба Мессина раванд. Волидайнӣ ман бояд дар бораи фиристодани пул барои китоб фикр мекарданд, онҳо ҳеҷ гуна хароҷот намекарданд. Ман гиря мекардам, зеро меҳостам таҳсилавро идома диҳам. Он гоҳ онҳо ба ман пешниҳод карданд, ки ба курси дусолаи касбӣ дохил шавам, як навъ мактаби миёнаи хеле камбизоат, ки ду сол давом мекунад. Бечоратарин мардум онҳо рафтанд, ба ҳар ҳол ман қабул кардам. Ба пешу пас гаштаю пагоҳӣ дар курс иштирок мекардам. Мактаб омехта буд: мардони ғазаббарангез ба директоре, ки аз математика дарс медод, даст бардоштанд, муаллимони итолиёвӣ ва фаронсавӣ низ пешпо меҳӯрданд. Ба духтарон кори хона ва ба мардон донишҳои хочагии кишлокро меомухт. Дар асл, мо умуман чизе нафаҳмидем. Фоидаи ман шармгин будан ва ташнагии зиёд барои омӯзиш буд.

То сар шудани соли хониш муаллимон моро ба театри хайрия тайёр карда буданд. Ман маҷбур шудам, ки дар либоси кӯчагӣ як намуди зоҳирӣ кунам. Дар он чо амакаш сар шуд, куртааш кам буд. Вақте ки

ман ба холаам гуфтам, вай хитоб кард: "Ту аблаҳ ҳастӣ, ки вомбарг мекунӣ". Ман диламро гум накардам: ба назди зани сартарош Лиеза рафтам, то ки шими писарашро қарз гирам. Ҳамин тавр, дар шони намоиш ман дар зери кафкӯбиҳои зиёд ва ноумедии амаконам, ки дар ҷамъомадагон дар ин маросим ҳузур доштанд, либоси гулӯла пӯшида будам.

Мутаасифона, ҳатто он ду сол ҳам сипарӣ шуд ва ман ҳамеша мактабро хатм кардам, ки мисли пештара беҳабар мондаам.

Боби шашум - Лутфан маро бубахшед (Нури ситорахо)

Ман дувоздаҳсола будам, ки модарам моҳи август бо падар ва бародарам, ки бори аввал дидам, ба аёдати ман омад. Аз дидани чеҳраи кӯчаки ӯ маро шод кард ва он рӯзро ҳамчун яке аз беҳтаринҳо дар ҳаёти худ дар ёд дорам. Волидонам тасмим гирифтанд, ки маро ҳамроҳи худ бибаранд, то ба мактаб баргардам, аммо холаам онҳоро бори дигар аз ин андеша дур кард: бо умеди хуб омӯхтани касбу ҳунар маро ба дӯзанда мефиристад. Ва ин тавр шуд, бар хилофи иродаи ман. Падару модарам рафтанд ва ман мисли аблаҳ дар Сицилия мондам. Аз он вақт оромӣ надоштам ва ӯнамеша дар пиншон гирия мекардам. Амакҳо мегуфтанд, ки волидайн маро мисли онҳо дӯст намедоштанд, маро мисли духтар калон кардаанд (духтар ҳам ҳамон азобро аз сар мегузаронад). Рузе холаам ба назди дӯзандагии беҳтарини шаҳр, ки модарам низ дар он ҷо касб омӯхта буд, рафта пурсид, ки оё маро ба кор қабул мекунад. Либосдӯз ҷавоб дод, ки аллакай ҳашт духтар дораду шумораашро зиёд карда наметавонад. Рузи дигар холааш тухм овард, то уро бовар кунонад ва гуфт: - Пас аз як моҳ баргард, шояд яке аз шогирдҳо ба Турин равад ва барои хоҳарзодаатон ҷои ройгон боқӣ мемонад. Дар сари вақт баъди як моҳ холаам маро ба лаборатория фиристонд. Ҷавонзан, ки қадаш аз якуним метр зиёд набуд, маро пазирой кард: "Хуб, ман туро мебарам, зеро ба ҳоли ту раҳм мекунам,

ман фикр мекунам, ки аз дар деҳот мондан ба наздам омаданро афзалтар донӣ. бо холаат». Вай дар чунин фикр тамоман хато намекард. Рӯзи дигар, соати ҳашт ман ҳозир шудам. — Ба руфтани лаборатория шурӯъ кун, — гуфт у ба ман, — баъд фаршро мешуй. Ҳикоя ба ман бадбӯй кардан гирифт. Ман то ҳадди имкон ба тозакуни машғул шудам. Ман қад хурд будам, дувоздаҳсола будам, аммо ҳаштсола будам.

Чи тавр фарш шустанамро намедониستم: дар деха санг буду дар дехе, ки черепица буд, холаам ҳеҷ гоҳ намешуст, то фарсуда нашавад. Кӯшиш кардам, ки ҳар кори аз дастам меомадаро кунам, вале дӯзандагӣ маро ҳар гуфт, зеро хуб шуста нашудаам. Дар соати нух коргарон омада, ба кори нав шавку хавас пайдо карданд (духтар). Хама ба ман бо як ҳисси раҳм нигоҳ карданд. Ман суҳанрони онҳоро шунидам ва дар ҳайрат мондам, ки чизҳои муҳими ҳаётро намедонам. Баъзан ба ман кори дӯзандагӣ меоданд, корҳое, ки ман дӯст намедоштам, ҳамеша алам мекарданд, ки натавониستم таҳсил кунам. Як тарафи мусбати рӯз ҳам буд: нисфирӯзӣ ба деҳот барнагардам, дар хона оромона хӯрок мехӯрддам, рӯймолчаеро рӯи миз паҳн мекардам, стакан, шишаи об ва табақчаро ба тартиб андохтам. Хулоса, хӯрдани як пора нони саҳту панир ман мисли ҳама мардуми оддӣ дастархон ороستانро ҳаловат мебардам. Пас аз хӯроки нисфирӯзӣ ба назди ҳамсоҷе рафтам, ки аз ман 9 сол калон буд ва дӯзандагӣ буд. Вай кӯмак кард, ки чашмони маро ба соддадили ман кушояд. Модараш, хоҳари пой фил ва як маъюби дигар бо ӯ зиндагӣ мекарданд.

Баъзан маро ба як коса шӯрбо даъват мекарданд. Дузанда аз ман хошиш кард, ки барои дар либосҳои бачагона духтани дузандагӣ ба у кумак кунам. Боре ман ба бӯҳрони ғамгинӣ дучор шудам ва корро нимкор кардам. Дафъаи дигар аз мангал хокистарро гирифта, дар канори зинапоя коштам. Гуфтанд: «Он ҷо кист? Оё ман ба беморӣ гирифтор мешавам?». Дар охир маро фаҳмиданд ва бахшиданд.

Баъзан ман назди роҳибони хонаи кӯдакони Антониано рафта, бо ятимон бозӣ мекардам. Ман ба онҳо каме ҳасад бурдам, зеро онҳо рӯзҳои худро ба тартиб меоварданд. Онҳо бо дастархони ҳамеша хуб гузошташуда хӯрок мехӯрданд, сипас бозӣ мекарданд ва ниҳоят дар вақтҳои муқарраршуда бо дуо худро ба ибодати Худо мебахшиданд. Фикр кардам: - Хушбахтона, дигар падару модар надоранд ва бо вучуди ин бо роҳибаҳо зиндагӣ мекунанд, дар ҳоле ки ман падару модар дорам, вале маҷбурам бо ин хирсҳои тағоҳо зиндагӣ кунам -. Беҳабар аз онҳо, барои он ки аз бозпурсии минбаъдаи дилгиркунанда канорагирӣ кунам, гоҳ-гоҳ ба аёдати холаи падар, ки дар деҳа зиндагӣ мекард, мерафтам. Ман аз ӯ пул пурсидам, то ба падару модарам мактуб фиристад, ки маро бо худ бибаранд.

Моҳи ноябри ҳар сол онҳо маро ба ярмаркаи Сант'Уго, ки дар Пиано Вигна баргузор мешуд, бурданд. Дар ин мавзеъ бобою бибии падар сароие сохтанд, ки дар он гӯшт ва ҳасибҳои пухта тайёр карда, бо як шиша шароби хуб мефурӯхтанд. Барои ман ин фурсате буд, ки бо хешовандони падарам якҷо бошам, гӯшти хуштаъмо бичашем ва содаи ранга бинӯшам, ба дӯконҳои мангалфурӯшӣ, фонус, кӯзаҳои сафолин, квартаю бумбаэлий нигоҳ кунам.

Рӯзи дигар мо боз ба Бадия Вечкиа барои ҷашни Сант'Уго рафтем, ҷамъомад, як намоиши хурд ва сипас боз ба дӯкони бобою бибиам, ки ба ман ҳасиб, нон ва сода пешниҳод карданд, ин аз як шишаи хурди бо тӯб басташуда рехта шуд. дар дохили.

Як бор пеш аз Мавлуди Исо барои 3 рӯз ба Мессина рафтем. Мо бо як хешу табор ҳамхоба шудем. Ба ман каме писанд наомад: ба тағоҳо гуфт, ки дар бозор тухми деҳқонро дуздида, парешони ӯро парешон кардааст. Ман дар катехизм фаҳмида будам, ки шумо набояд дуздӣ кунед. Бегоҳӣ ҳамроҳи духтарам ба назди як чаноб рафтем, ки ҳайкал месохт. Барои саховатмандӣ, амаконам пул доданд, то онҳоро бихарам. Дар болои мизи рағғани Кастрангия ман тавонистам

манзараи таваллудро созам. Бо шохаҳои морҷуба ва чанд дона пахта ман кулба ташкил кардам. Бегоҳӣ ман аз фазои ду шамъе, ки аз садафҳои чормағз дар равшан тар карда шуда буд ва пораи ресмоне дар паҳлӯи Исои кӯдаки хурдсол офарида шуда будам, лаззат бурдам. Микеле-амак ҳам ин фикрро маъкул донист ва ба ман мукофот доданӣ шуд: «Нтоиа, ду нокро канда кун» ва холаам рафт, ки онхоро дар таги каташон, ки дар он чо нигоҳ медоштанд.

Вақте ки ман танҳо дар Новара хоб рафтано ба кардам, дар давоми новена Мавлуди Исо бо ҳамсои худ Антониетта ба хидмате рафтам, ки соати 5-и субҳ дар калисои Аннунзиата баргузор мешуд. Дар қафои калисо муқаддас курсиҳоро барои пул таъмин кард. Мо онҳоро аз хона овардем. Ҳангоми бозгашт мо ба Каролина, шустушӯи муҳандис, ки субҳи барвақт дар зери зинапоя кор мекард, дидан кардем. Он вақт вай аллакай рафта буд, ки аз фаввори Сан-Франческо бо квартаҳои калон об кашад, то ваннаи чӯбиро пур кунад. Гуфт: «Кассӣ, дар ин чо сабр кун, ман меравам, ки чанобон шаби гузашта печенье боқӣ монда бошанд, то наъорӣ бихурӣ». Вай қариб ҳеҷ гоҳ дасти холӣ барнагашт. Ман Антонеттаро даъват кардам, ки ба боло биёяд ва мо мангалро даргирондем. Вақте ки Каролина барои хӯрдан чизи дигаре наёфт, ман ба ошхона рафтам, то як порча нони саҳт ва як пиёла оби "бумбаелло" гирам. Мо то соати 8 барои тайёр кардани дастархон истодем, баъд хайрухуш кардем: Ман ба устохона рафтам, Антониетта барои кумак ба модараш ба хонааш рафт, зеро вай духтари ягона бо 8 бародар буд.

Танҳо дар Новара худро гражданин ҳис мекардам. Вақте ки ман ба аёдати бобои Тури рафтам, ман тирезаҳои ўро тоза кардам ва ў ба ман "як нӯги" дод. Ман рафтам, то нохун бихарам. Ман инчунин ҳалкунанда харидам, то онро тоза кунам, вақте ҳис кардам, ки бо амакам вохӯрам. Ман хокаи талькро ҳамчун хокаи истифода кардам. Афсус: рузе онро ба руи худ мондаму аз азобу торсакию дашном гузаштам. "Барои ин ахлот пулро аз кучо гирифтӣ?". Ва гуфтам: «Намебинед, ки ин орд аст?». Дар

ҳамин ҳол, ҳамсоҷаҳо ба маҳаллаи дигар кучидаанд. Рузе маро ба сирк даъват карданд. «Ман пул надорам...» гуфтам. Онҳоро ба ман қарз доданд. Дар нимаи дуйуми руз матросҳо ба лаборатория барои лаззат бурдан аз намоиш: маймунҳо дар болои трапеция, бачаҳо савори аспҳои хурдак, филҳо, масхарабозон, чизҳое, ки аз ин пеш надида буданд. Мутаассифона, ман бояд 8 лира гирам.

Пас аз чанд рӯз, вақте ки ман ба Кастронгия мерафтам, дар Сан-Сальваторе ман бо модари як ҳамсинфоне вохӯрдм, ки халтаи пур аз сабзавоти аз деҳқонон харида буд. Аз ман пурсид, ки оё метавонам ба шаҳр баргардам (аз рӯи тафаккури он замон аз бо сумкааш ба майдон рафтан шарм дошт!). Ман розӣ шудам ва фикр кардам, ки бо нӯги пул кор кунам. Мутаассифона, бо душворӣ ба хонааш расида, маро бо чор чормағз мукофот дод. Ман диламро гум накардам. Ман бо фурӯхтани дастархон ба хонуми Фантина як лира ба даст овардам. Ман аз картон Пинокио сохтам, ки пойҳо ва дастҳо бо сатр ҳаракат мекарданд. Баъзе кӯдакон онҳоро ба якчанд сент хариданд. Як фикри дигар: айнаки офтобӣ барои кӯдакони камбизоат. Ман дар назди панҷараҳо конфетҳои шаффофи ранга мекофтам. Бо қоғази шакар ман чаҳорчӯбро буридам ва тавонистам сентҳои дигарро барқарор кунам. Баъди ду моҳ муяссар шуд, ки 8 лиро баргардонам.

Бобо бо вучуди пиронсолӣ, нафастангӣ ва грыжа, ки аз синни панҷсолагӣ дошт, кӯшиш мекард, ки дар деҳот парешон кунад, зеро духтараш қариб ба аёдати ӯ намерафт. Вақте ки келинаш аз Мессина омад, дар ду моҳи тобистон хуб буд: вай либосҳояшро шуста, хонаро чаппа карда, аз он чи ки дар давоми сол чамъ шуда буд, тоза мекард.

Вақте вохӯрдем, ба ман мегуфт: «Холаат нанг аст, пирамарди бечораро дар палид ин қадар азоб додан мумкин нест». Бегоҳӣ ба хабар рафтам, вале хола хохарарусаширо танкид кард: — Гражданин аст, худааш чӣ хоҳад, фикр кунад-. Ва ман дар ҷавоб гуфтам: "Дуруст мегӯӣ, ман тозакунии шуморо дидам: шумо ҳатто пешобро бо кислота

шустаед ва боз ҷилодор шуд". Дар ин лаҳза ӯ ба ман як торсаки зад, зеро ин чизҳо набояд ҳарф зад ва ман нафратовар будам.

Боре бобоям пул дод ва ман як китоби таронае харидам, ки духтарони устохона дар бораи он гап мезаданд. Чанд вақт пинхон доштам, вале як бегоҳ вақт надоштам ва амак пай бурда, дашном додан гирифт: — Хатто ин хошоки зишт, акнун ту зулм шуда истодаӣ —. Бо ин суханон ман онро пеш аз ӯ ба рӯи ӯ партофтам. Вай аз исьёни ман чашм пушида, камарбанди шимамо кашид ва маро саҳт задан гирифт. Ман тахминан сенздањсола будам ва ягона бор ба занаш гуфт: - Ман шунидам, ки як хонум ба шимоли Италия меравад, љиянатро ба дења њамроњї кун ва ўро њамроњаш ба назди падару модараш фирист, -. Дар ин лаҳза ман худро хушбахт хис кардам, хатто дарди лату кубӣ гирифтаамро фаромуш кардам, баъд рафта андешамандона болои алаф нишастам. Торикӣ фаро мерасид, фикр мекардам, ки сояи шаб ба шохаҳои дарахтон раҳна шуда, аз дарё шамоли сабуки сард меомад.

Ба дарахти чормағз такья карда, ба абрхо нигоҳ карда хоб рафтам. Бисёр орзу мекардам, селай орзуҳои рангоранг. Насими сабук руямро навозиш кард. Чашмонамро кушодам ва аҷиб он ҷойеро, ки ҳамеша нафрат доштам, дўст медоштам ва бори аввал бо тааҷҷуб фаҳмидам, ки онро танҳо нури ситорагон равшан мекунад. Ман худамро ба ин ҳолати партофташуда роҳ додам, боз орзу кардам. Хушбахтӣ мисли моеъи пурасрор ба ҳастии кучаки ман қатра ба қатра даромад. Ман кӯдаки ширин набудам. Пойҳоям чинҷ шуда буданд, зеро бар санғҳои тези дарё қадам зада буданд, аммо акнун тамоми баданам ва ҳатто ҷонам одат карда буд, ки ҳама чизеро, ки шояд ширину нозук ба назар мерасанд, нафрат кунанд. Аммо ман иқрор мешавам, ки он шаб хоби кӯтоҳе аҷиб буд ва дигар ҳеҷ гоҳ онро наёфтам. Шояд аз хамин сабаб бошад, ки то ҳол дар хотир дорам. Ногаҳон даст ба китфам монд, холаи Антония омад ва ба таври худаш ногаҳон маро аз хоб бедор кард: "Биё,

ба хона меравем. Вақте ки мо расидем, дасти амакамро мебӯсиду ба ӯ мегӯй - Илтимос маро бубахш". Ва ҳамин тавр ҳам шуд.

Он бегоҳ ларзон ба хоб рафтам, он шаб хобам набаромада, соатҳоро бо интизории девонавор рӯз мегузаронидам. Агар беҳабар ба хоб медардам, ногаҳон ба ҳайрат меафтидам, ки гӯё аз занг ё ларзиши ҳушёрӣ, ки аз ман бедор будан ва дардманд буданро талаб мекард ва ба ман мӯҳлат намедод. Вақти боки-мондари бо чашмонам кушода, он дай-вонхоеро, ки торикии шаб ба деворҳо кашидааст, аз назар мегузарондам ва кувваи коре на-дошта гирьяю гиристам. Аммо ин гирьяи ғамангез набуд, чизи дигаре буд, ки ман дарк карда наметавонистам. Рӯзи дигар ман ба лаборатория нарафтам, зеро баданам ба харита монанд буд, он қадар кӯфта буд. Ман танҳо пас аз як ҳафта баргаштам, вақте ки аломатҳо пажмурда шуданд.

Боби ҳафт - Эмилия

Нимаи дуюми рӯзи якшанбе ман бо чанд рафиқон ба хонаи кӯдакон рафтам: як роҳиба Инчилро бо чанд шӯҳиҳои мувофиқ ба мо ба таври зебо фаҳмонд. Он соатро хушу хурсандона гузарондан чӣ хуш аст. Як рӯз ӯ ба мо гуфт, ки усқуфи Мессина дар моҳи октябр барои тасдиқҳо меояд.

- Агар шумо ин муқаддасотро хоҳед, дастатонро баланд кунед, то ман онро ба протокоҳини монсьер Сальваторе Аббадесса бирасонам. Баъди чанд руз ба zizi гуфтам. Вай дар хичолат монд: мо бояд модари худобехтарро чустучу кунем. Ман ба у духтари почтальон мисс Рина, муаллими чавонро таклиф кардам. Чӣ тавр мо метавонем аз ӯ пурсем? Рӯзи дигар ба хонааш рафтем ва ӯ розӣ шуд. 9 октябри соли 1948 дар нимаи дуюми руз ман хамроҳи рафиқонам ба калисои модарон барои икром шудан рафтам. Рӯзи дигар ман саҳар ба хонаи модаркалонам рафтам, ки ӯ ба ман дастпонаи филигрии бо дилҳои хурд бофташударо дод. Ман шод шуданро сар кардам. Дар соати 11 мо ба калисо рафтем. Усқуф омад ва ба таҷлили Масҷиди муқаддас шурӯъ кард. Дар фосила мо дар ноаи марказӣ саф ороистем ва як ба як моро тасдиқ кард. Пас аз ба охир расидани Масса, амакҳо ҳатто ба модари худои худ қаҳва пешниҳод накарданд. Онҳо ӯро танҳо бо даъвати "коммар" пешвоз гирифтанд.

Дар ёд дорам, ки дар кӯдакӣ, вақте ки мо аз Кастронгия бармегаштем, пеш аз расидан ба деҳа як калисои бахшида ба Начотдиҳанда буд.

Зизӣ лахзае истоду бо овози баланд «эй модарон, эй модарон...» гуфт. Ман фикр мекардам, ки ин дуо аст. Вақте ки ман калонтар шудам, ман фаҳмидам, ки вай ба ҷои модари фавтидааш занг мезанад, зеро қабристон танҳо дар болои калисо ҷойгир буд. Ман ҳеҷ гоҳ ба қабристон нарафтаам, зеро zizi ҳатто ба ҷашни муқаддасон нарафтааст. Ман медонистам, ки дар он маврид мардум аз мисс Синьорино дар маконе бо номи "Фуссаделло" гул мехариданд ва барои зебу зинат додани оромгоҳи азизонашон қариб дар гирдиҳамой мерафтанд. Боре ба zizi таклиф кардам: «Чаро мо ҳам рафта қабри модаратро зиёрат накунем?».

Вай ҷавоб дод, ки пушаймон мешавад. — «Модарон — модарон»-ро даъват кардан бефоида аст, агар нахоҳед, ки гуле ҳам биёред. — Аз ин суханон у қариб ба ҳаракат омад. Мо барои харидани хризантема ба Фуссаделло рафтем. Дар рӯзи ҳама муқаддасон рафтаам, то бобо Туриро даъват кунам, то моро ба қабри "модарон" барад, барои ман биби Роза. Бобоям он қабрро чанде пеш аз нав сохтанд, зеро дар замони ҷанг ягона бомбае, ки дар қабристон афтод, онро хароб карда буд.

Ҳарчанд ифтихор мекардам, ки дар ҷанги дигар пирӯз шудам, шабу рӯз фикрам бо падару модарам буд. Вақте ки ман дар лаборатория будам, кӯшиш мекардам, ки худро парешон созам. Ман аз дӯзандагӣ лаззат бурдан гирифт: барои китфҳо валин тайёр кардам, дар оҳани ангиштсангро дамидам. Вақте ки дарзмол гарм шуд, духтарони калон порчаҳоро дарзмол мекарданд, то либос созанд. Барои танг нигоҳ доштани он дар домани он вазнҳои байни ду лента дӯхташуда гузошта мешуданд. Ман рафтаам, ки онҳоро аз падари худон худ, ки маводи милтиқ мефурӯхт, харам. Онҳо донаҳое буданд, ки ман бояд бо болға ҳамвор кунам. Баъзан ман ҳатто ангуштонамро ҳамвор мекардам... Дар ҳамин ҳол, хонум Орландо барои духтарони калонсол курсҳои пулакӣ буридан мебурд. Дур нишаста будам, аммо гӯш мекардам, то аз дарсҳо

чизе бифаҳмам. Боре амакхо гуфтанд, ки мо ба Фантина меравем, то «коммар»-у «мукоиса» кунем, онхое, ки хангоми ба Новара барои корҳои муҳим омаданашон хамроҳи мо хамхоба шуданд. Боре модаркалон аз zizi пурсид: «Шумо чандсолаед? Ва zizi: — Чашмонам хира шуд, дар ёд надорам — (агар дида намешуд, дар ёдам нест).

Бо нӯги бобои Тури рафтам, то як порча матои сабз бихарам, барои санҷидани қобилиятим юбка сохтам. Рӯзи сафар ба Фантина расид (ду соат пиёда). Мо дар соати 4 бархостем. Ман мехостам, ки юбкаамро пушида, Зизиро ба тааччуб оварам. Он чунон танг буд, ки қариб ки роҳ гашта наметавонистам. Чун офариниши маро диданд, мегуфтанд: - Мо онро парвариш кардем ва акнун, ки нашъунамо мекунад, мисли бум амал мекунад. Ин моро шарманда мекунад. Ва ишора кардам: "Инро намегирам, агар хоҳӣ, чунин аст, вагарна меравӣ!" Аммо дар дилам фикр мекардам, ки «чӣ тавр бо ин қадар домани танг қадам мезанам...». Ба ҳар ҳол ба ҷои таъиншудаамон расидем. Коммар пурсид, ки ин қадар юбкаи зеборо аз кучо духтам? - Са фиғи илла - (худ кард) посух дод zizi. - Пас, вақте ки мо бояд чизе дӯзанд, мо ба вай меоянд -. Ифтихор Ук...

Баъзан дар шаҳр чизҳоеро медидам, ки маро ғамгин мекарданд. Эмилия гунги кар буд, шояд бехона. Қариб ҳар рӯз аз кӯчае, ки ман зиндагӣ мекардам, мегузашт. Агар касеро вохӯрд, дасташро ба даҳонаш мегузорад. Баъзан одамон ба ӯ як пора нон пешниҳод мекарданд, аммо нафароне буданд, ки беинсоф ба ӯ қаҳваранг медоданду баъд пинҳон мешуданд, то воқунишро бубинанд: духтараки бечора дар зинаи дар нишаста, сарашро ба девор зад. Рӯзе хангоми рафтан ба мағоза барои гирифтани ришта садои баланди Антонио, марди нобиноро шунидам. Аз иблис, ки дар болои шаҳр ҷойгир аст, ӯ эълон кард, ки сардинаҳо омадаанд. Бо чанд лира аз нӯги бобоям, ки боқимонда буд, ба бозори моҳӣ рафтам, то як-ду унсия харам. Нисфирӯзӣ оташро бо ангишт фурузон кардам, сардина пухта, дар як

коғазии қанд гузоштам. Вақте ки ман аз гузаштани Эмилия дидам, онҳоро ба ӯ додам. Вай бо таачҷуб ба онҳо нигоҳ кард ва каме табассум кард, то ба ман ташаккур гуфт. Ман дидам, ки вай дар остонаи дари маъмулӣ нишаста, сарашро ба девор нақӯфта, ангуштони лоғарашро ба даҳон меандозад. Он рӯз ман нахурдам: печкаро аз чуғи боқимонда тоза кардан лозим омад, то ки амакам ташаббуси маро нафаҳманд.

Ангела тақрибан нисфирӯзӣ бо писараш Нино, марди маъюбе, ки роҳ мерафт, вале бо имову ишора сухан мегуфт, аз он кӯча мегузашт. Бо сатил барои аз хонаи бачагон шӯрбо гирифтани рафтанд. Рӯзе Нино бо сатил танҳо монд, дар назди хонаи ман ду писарча уро кашида гурехтанд. Вай шимашро кашида натавонист. Вай бе либоси тағ буд. Ман тарсончак ба поён рафтам, то ӯро либос пӯшонад. Бори аввал буд, ки ман марди урӯро медидам. Вой, агар амакхо медонистанд, чанчол мешуд.

Дар яке аз мактубҳои сершуморе, ки ба волидонам фиристода шуда буд, ман хоҳиши гирифтани соатро изҳор доштам. Пас аз фаҳмидам, ки хонум Агостина аз Домодосола омадааст, ман ба дидани ӯ рафтам. Баробари дидани ман маро ба огуш гирифт ва як бастаи фиристодаи волидонамро ба ман дод. Онро кушодаму таачҷубовар шудам, ки куртаи қаҳваранги гӯсфанди қаҳварангаш мисли ангушт калон, кулоҳчаи намӣ ва қуттии соатдор пайдо кардам. Вақте ки хонум онро ба дастам гузошт, аз шодӣ меларзидам. Ӯ ба ман як пиёла об дод, то шифо ёбад ва ман ба хона давидам. Рӯзи дигар, вақте ки тағоҳоям ба Новара омаданд, гуфтанд, ки агар ман ин куркаро пӯшам, онҳо маро девона меҳисобанд: ҳеҷ кас дар шаҳр чунин чизе надошт. Ба ҳар ҳол ман онро бо ифтихор мепӯшидам. Ман остинамро бармегардондам, то ҳама ба соати хурдакак аҳамият диҳанд. Ман зуд-зуд ресмон меодам, бинобар ин дар як муддати кӯтоҳ қанда шуд. Ҳангоми рафтани ба Кастрания ман бо баъзе пиронсолон вохӯрдм, ки аз ман вақт

пурсиданд. Барои он ки таассуроти бад нагузорам, ман ба соати бебозгашт шикаста нигоҳ кардам ва гуфтам, ки шамол додани онро фаромӯш кардаам. - Ташаккури зиёд -. Онҳо ба ман салом дода, рохашонро давом доданд.

Нисбат ба дӯстонам хурду лоғар будам, ҳамаашон «таркибёфта» буданд. Модарам дар мактубе аз zizi пурсид, ки оё ман мисли хохарам Роза «таркид кардаам». Аммо барои Зизӣ дар ин бора сухан рондан мамнуъ буд. Ӯ намедонист, ки ман ҳама чизро дар бораи зиндагӣ медонистам. Ман мисли ҳамеша саркашӣ карда, ба ӯ гуфтам, ки "ман пазмон нестам, зеро ман камғизоӣ дорам". Ва ӯ: - Шумо чӣ мегӯед? Мо ҳамеша шуморо дастгирӣ мекардем. Як бегоҳ дар Кастрания хоб будам ва худро бемор ҳис кардам. Ман дар арақи сард будам. Фикр мекардам, ки ин охир аст, ман дуо кардам, гиря кардам ва дар торикӣ берун рафтам, то чанд қатра пиёда кунам. Ва гуфтанд: «Агар бори дигар бархезӣ, туро мезанам!». Шояд Мадонна аз Тиндарӣ маро муҳофизат кард. Боз ба сари кати кох рафта хоб рафтам. Рӯзи дигар дар лаборатория дар Новара Мис Ассунта маро аз ҳарвақта рангинтар дид. Вақте ки пешхизмат мисли ҳар саҳар ба ӯ қаҳва ва шир бо буридаҳои тост овард, вай ба ман ҳам пешниҳод кард.

Боби ҳаштум - Парвози қаллобҳо

Дар Новара вақти зиёд гузарондам, ба назар чунин менамуд, ки ҳаёт тағйир ёфтааст: шояд аз он сабаб бошад, ки ман ба аёдати бобо Тури рафтам ва тамоми нисфирӯзӣ бо ӯ хушҳолона сӯҳбат мекардам. Ӯ ба ман дар бораи зиндагии худ ва то чӣ андоза душвор будани мавҷудияти ӯ ба ман қиссаҳои зиёде нақл кард. Гузашта аз ин, дар Новара зиндагӣ доштам, ман имкон доштам, ки шоҳиди рӯйдодҳои муҳиме, ки дар ин шаҳр ба вуқӯъ пайваст, бошам. Пеш аз ҳама, маросимҳои бузурги динӣ, маросимҳо, таъмидҳо, тасдиқҳо, вале бештар аз ҳама маросимҳои тӯй маро ба ҳайрат оварданд. Он вақт тӯйҳо бегоҳ чашн гирифта мешуданд, ман қариб ҳамеша бо дӯстонам дар калисои Сан-Никола ба гирду атроф менигаристам.

Як бегоҳ дидам, ки арӯси либоси сафедпӯш бо ӯнароғии падараш баромад. Барф барин сафед, лухтак монанд буд, хеле зебо буд! Маҳз Кармелина ба Филиппо издивоҷ кард. Ман комилан ҳамдардӣ кардам ва орзу мекардам: «кӣ медонад, рӯзе бо ман ҳам чунин рӯй диҳад...».

Дар он рузҳо ман хиссиёти ачибе доштам, дар ҳаво чизи наву ачибе пайдо мешуд, пешакӣ дидам. Ман ноором будам ва мунтазири рӯй

додани ҳодисаи ғайриоддӣ будам. Ва воқеан ин ҳодиса дер наомад. Одатан тақрибан нисфирӯзӣ почтальон меомад. Рузе дар мохи июнь овози уро мешунавам: «Кампо, почта ҳаёт». Мактубро гирифтаам, аз... Домодоссола! Модар ба хохараш навишт.

Ногаҳон онро кушодам, то он даме, ки қариб ки онро кандаму хондам, хабаре буд, ки тамоми умр интизор будам: тақрибан 12 сентябр модарам ба Сицилия меояд, то маро бардошта ба шимол барад! Ҳоло ман як хонуми ҷавон будам, оянда маро интизор буд ва ман бояд коре пайдо кунам. Ман медонистам, ки холаам чӣ гуна вокуниш нишон медиҳад, аз рӯи эҳтиёт номаро дар қаъри зарфе, ки дар он баҳри партов буд, пинҳон кардам: агар zizi онро мехонд, бечора ман... Баъзан-амак Микерило, вақте ки ӯ набуд. дар кишлокҳо кор карда, ба ҷеҳи Новара омад. Баъзан бо zizi меомаду хавотир шуда мегуфт: «Модарат кайхо боз на-виштааст, ба у чизе шуда бошад...». Ман бошам, метарсидам, ки номаи дигар бо ягон ишорае меояд. Як рӯз, воқеан, як нафар расид, аммо хушбахтона бидуни ишора ба сафари Сицилия. Тобистон бароям оҳиста-оҳиста лағжид, То он интизори девонавор тамом шуда натавонистам. Кор ба ман кумак кард, ки фикр накунам ва то омадани модарам вақт гузаронам. Дар ҷашни 15-уми август, ҳама одамон мехостанд зебогии худро нишон диҳанд ва дар лаборатория ҳамеша корҳои зиёде буданд, ки аз маъмулӣ зиёдтар буд: бисёр хонумҳо мехостанд либоси нави худро нишон диҳанд. 13 август ба коргароне бахшида шуд, ки либоси худро худашон духта метавонанд.

Ман аз zizi хоҳиш карда будам, ки матоъро харад, то бо дӯстонам баробар бошад. Вай розӣ шуд ва ман матои арзони бежиро бо тарҳҳои гиреҳҳои кабуд интихоб кардам. Ҷавонзани устохона онро барои ман бурида, аз як коргари калонсол хоҳиш кард, ки дар дӯхтани он ба ман кумак кунад. Рӯзи базм мисли дигарон либоси нав доштам.

Якчанд шиносхое низ буданд, ки аз Фантина омадаанд. Яке аз онҳо домани танги машҳури маро дида буд. Як порча матоъ оварда, аз zizi пурсид: «Ниянат барои ман курта бисозад, вай хеле хуб аст!». Ман андозагирии ӯро гирифтаам. Ман моделеро дар назар доштам, ки Мисс Ассунта барои муштарӣ сохта буд. Ман чанд вақт хоҳиш кардам, ки онро бурида, кӯшиш кунам. — Хуб, матоъ каме вазнин, ба тирамоҳ мувофиқ аст, 20 сентябр меоям.

Дар ҳамин ҳол, Кармелина, духтари лаборатория, ҳамаи дӯстонашро ба тӯи арӯсии худ даъват карда, як шоми сентябрро дар калисои Матритса чашн гирифт. Бо ичозати zizi ман ба маросим рафтаам. Дар байни мехмонон як хонуми Домодоссола низ буд, ки аз рафтани наздики худ хабар дод: "Концеттина, рузҳои ту дар Новара башумор мондаанд. Модарат ба наздики барои гирифтани ту меояд."

Пас аз тановули серу хуш ба хона баргаштам. Рӯзҳо мегузаштанд ва чашнвораи Тиндарӣ рӯзи 8-уми сентябр фаро расид, ҳамон сол масири хеле тӯлоние, ки аз дарё мегузарад, мисли бори аввал он қадар саҳт ва беохир ба назар намерасид, ки ман парвоз карда истодаам. Вақте ки мо ба Кастрангия баргаштем, ман ба zizi хабар додам, ки ман бо баҳонаи бофташуда чанд рӯз мемонам, ки лаборатория то соати 12 баста мемонад.. Он саҳар дилам меларзид. Анҷир чида ба ҳамсоя бурда, ба сӯи Новара равон шудем. Нисфи роҳ модарамро аз дур дидам, ки аз роҳи хачир мефарояд. Ман ба сӯи ӯ давидаму бо тамоми қуввае, ки дар оғӯши хурдакак доштам, ӯро ба оғӯш гирифтаам. Zizi ба дод задан оғоз кард: "Чаро ногаҳон омадӣ? Ба фикри ту, Концеттинаро гирифта метавонӣ?". — Бале, — чавоб дод модар, — баъди се руз меравем. "Наметавонед, шумо бояд барои хонуми Фантина либос тайёр кунед". Ин баҳонаи дигаре буд, ки маро боздорад. Вай пайваста дод зад. Ман бесаброна бо ангушт ба осмон ламс мекардам. Ягона афсӯсоям ин буд, ки дигар натавонистам ба дидори бобои Турӣ равам.

Бегохии 14-ум мо хуроки шом хӯрдем. Зизӣ факат дахон кушод, ки модарамро дашном дихад: «Чӣ хел чуръат мекуни, ки уро аз ман бигирӣ, ту дил надори, маро зиёд азоб мекуни, дигар туро хохар намешуморам». Ман Мичериллоро бори аввал бо ашк дидам. Аз афташ, дар зери садафи ноҳамвору сахти он мисли чӯб чанд қатраҳои инсоният маҳбус монданд. Ман бошам, мисли мрамор сард шудам ва тамоман ҷунбонда нашудам.

Шабҳо як чашмак зада хобам набурд, ҳазорон андеша дар сарам якдигарро бетартибона таъқиб мекард ва наметавонистам интизори фаро расидани саҳар буд, то равам. Модар таксиро ба як марди лақаби "cauzi i lupi" (шими гург) фармоиш дода буд. Субҳи саҳар аз ҷо бархоста, ба ҷомадони картон як бори охир расидем ва бо амакҳо хайрухуш кардем. Баъди рафтан холаам гирёну мӯяшро зер карда, аз хучрааш баромад ва худро ба пои модарам партофта, зорӣ кард: «Акнун ман хударо мекушам, то охири умри худ дар виҷдонат марг хоҳӣ дошт. зиндаги! Илтимос ту аз зонуям мепурсам-гуфта-гуфт-ман як зани бечора хастам танҳо ва хамчун даррандаи шавхари козиб рафтор мекунад касе маро дуст намедорад хохарам аз ту хошиш мекунам ки уро аз дасти худ нагир маро раҳм кун, ҳақ надорӣ, ки маро танҳо гузорӣ, вай дар миёни мо мисли гул калон шуду ҳоло миннат надорад!"

Бо муйҳои парешон ва чеҳрае, ки аз лой мечакад, ба замин мушт зада, тамоми оламо лаънат хонд. Модарам фаҳмид, ки хоҳараш хатарнок шуда, ақлашро гум карда истодааст, бесаброна шуд. Вале вай на ҷунбид, на аз раҳму шафқат худааш ба ҷунбиш афтад, аз гумроҳҳои ӯ кар буд, ба дур нигоҳ карда, анҷоми драмаашро интизор буд. Холаам фаҳмид, ки модарам сахтгир аст, ба утоқи худ шитофт ва хайрухуши охирино рад кард. Ногаҳон мо рафтем, вай ба кӯча дашном дода баргашт, вақте ки мо мерафтем, мо дидем, ки вай хурд шуд, то он даме, ки вай як тӯби сиёҳи хурде шуд, ки бо сангҳо омехта шуд. Шояд нисбат ба ӯ бераҳмӣ мекардам, ки танҳо кӯдакон метавонанд, вале дар ёд

дорам, ки вақте ки бо дасти модарам ҳифз шуда, аз хонааш дур мешудам, дидам, ки аз пеши назарам нопадид мешавад, ҳама кинаам ногаҳон ба меҳру муҳаббат табдил ёфт. ва нисбат ба вай дилсӯзӣ пайдо кардам (баъдтар фаҳмидам, ки ӯ чанд моҳ дар кӯчаҳо мисли мурданам гиря мекард).

Дар Пьяцца Бертолами дарҳои такси кушода шуданд. Аз тиреза ба ҳар касе, ки дидам, то охири шаҳр ишора мекардам. Дар сафар ман бо дарди дил панорама ва кишвареро, ки оҳиста-оҳиста аз нигоҳи ман дур мешавад, мушоҳида кардам, то баҳрро дида, муддати дароз хомӯш мондем. То ҳол ман аз Новара дур будам, аниқ! Дар майнаам фикрҳои муҳолиф мечангиданд ва ман онҳоро идора карда натавонистам, баъд аз он ки модарам маро навозиш карда, аз омадани мо огоҳ кард, аз хоб бедор шудам. Пас аз он ман он кишварро саҳт дӯст медоштам, ки аз сабаби зиндагии ғамангезе, ки дар тӯли ин қадар тӯлонӣ нафрат доштам. Дар истгоҳи Виглиаторе нофаҳмиҳои зиёд ба амал омад, мо барин бисёриҳо бо ҷомадонҳои картонӣ ва дигар халтаҳои худ ба шимол мерафтанд.

Боди тунук аз баҳр вазид ва ман ҳис кардам, ки намак лабонамро хушбӯӣ мекунад. Эҳсоси зебоне, ки ман бори аввал эҳсос кардам. Мо ним соат мунтазири поезд шудем. Барои ман ҳавои нав буд. Мардум суруди машҳури «Профессор, бигӯед, ки кадомаш аввал аст, мурғ ё тухм»-ро месароиданд. Ҳама аз идҳо дар қитъа бармегаштанд. Вақте ки мо ба Мессина расидем, ман вагонҳоеро дидам, ки ба паром савор мешуданд. Миёнаҳои моҳи сентябр буд ва дар он осмони ниҳоят кабуд, ки дар болои гулӯгоҳ ҳазорҳо фурубаргҳо давр мезаданд. Бо парвози худ онҳо орзуи маро гулдӯзӣ мекарданд: ниҳоят баргашта бо оилаам зиндагӣ кунам. Кӯшиш кардам, ки Худоро дар маркази он заминаҳои дурахшон бубинам ва ҳарчанд ӯро надидам, аз ҷони хурдак ба ӯ ташаккур гуфтам. Пас аз соатҳои бешумор мо дар Рум фуруд омадем, то пас аз соатҳои зиёди интизорӣ ба қатора ба Милан биравем, ки дар

он ҷо қатораи дигар ба Домодоссола иваз карда шуд. Ин хоб буд. Модарам дар он қатор ба чанд нафари шиносаш салом дод. Ҳама мепурсиданд, ки аз кучост ва духтари ҳамроҳаш кист. Онҳо намедонистанд, ки ӯ духтари дигар дорад.

Ман манзараҳоро мушоҳида кардам: ман бо таачҷуб кӯли Маджоре ва қазираҳоро дидам, баъд кӯҳҳоро. Ман пурсидам, ки то расидани мо чанд вақт гузашт, зеро медонистам, ки шаҳрак дар водие аст, ки атрофашро кӯҳҳо ихота кардаанд. Мо бевактии субх ба Домодоссола омадем. Осмон хокистарранг буд, кучаҳо низ гуё тира ранг карда шуда буданд, одамон ба замин нигоҳ карда, бо қадами катъӣ кадам мезаданд, хатто либосашон тира буд. Дар истгоҳ падар бо бародари хурдиам, ки ду сол пеш дар Сицилия дида будам, моро интизор буд. Бӯсаҳо ва оғӯшҳо. Вақте ки мо ба хона мерафтем, ман кӯшиш кардам, ки ҷойеро кашф кунам, ки ба зудӣ шаҳри ман мешавад. Ман тирезаҳои хонаҳоро ҳисоб кардам, аммо онҳо чунон зиёд буданд, ки ҳисобҳои худро гум кардам. Тирезаҳо аз ҳад зиёд ва хонаҳо дар болои ҳам буданд. Онҳо чунон баланд буданд, ки чашмонам дар осмон гум шуданд.

Сарам чарх зад. Ҳазорон саволҳо дар сарам чунбонда, бесаброна меомаданду мераванд. Дар рафти сафар ягон сухане гуфта наметавонистам. Баъдан дар хона хоҳаронамро дидам, ки танҳо аз аксҳо ба ёдам омад, боз як ҳайратоваре доштам. Дигар ногаҳонӣ ошхона бо раковина, кран ва плитаи газ буд (дар Новара дар хона об набуд ва мо бо ҳезум хӯрок мепазем). Бегоҳӣ Комаре Грациа бо духтараш Катерина ба назди мо омад. Хатто хамсояҳо бо ман вохурдан мехостанд. Бегоҳӣ дигар падар маро ба кинотеатр бурд. Яке аз зеботарин шабҳои умрам, ки то абад, то рӯзи охирин дар хотирам мемонад. Ман ниҳоят бо падарам будам, пеш аз он ки ӯро мисли падари ғоибона дӯст медоштам, ҳоло ман ӯро ба ҳайрат меовардам ва дар ниҳоят бори аввал худро ҳамчун маликаи ӯ муҳофизат кардам.

Хулоса, худро дар болои абрхо кадам зада, дар дигар нуктаи коинот
фуруд омадам.

Боби нӯҳ - Дари биҳишт

Модарам пеш аз рафтан аз Сицилия муяссар шуд, ки маро дар мӯзафурушӣ кор ёбад ва пас аз ду рӯз маро ба кор ҳамроҳӣ кард. Субҳи барвақт аз хона баромадем: Ман аз ин хабар хеле ба ҳаяҷон омадам.

Дар даромадгоҳ маро мисс Тильд истиқбол кард, ки ба ман табассуми калон дод ва аз дастам гирифт, зани хушмуомила ва дӯстона. Тильде ба ман дар Милан гуфт: "Салом бела туса (духтар), биё, ман туро бо духтароне, ки бо ман кор мекунанд, шинос мекунам: Нелла ва Тересина. Онҳо таҷрибаи зиёд доранд, ба шумо тарзи кор карданро меомӯзонанд. Агар ҳастанд. ягон мушкилот - афзуд ӯ - аз пурсед, шарм надоред". Ҳамин тавр, дар як мижа задан ман худро бо кори нав пайдо кардам.

Ман аллакай худро калон шудам ва барои қайд кардани ин тағйирот дар ҳаёти Бела Туса, давраи ӯ бори аввал фаро расид. Вай дар бораи ин мавзӯ маълумоти зиёде надошт, аммо аз ҳикояҳое, ки аз дӯстони калонсолар дар Новара шунида буд, фаҳмид, ки ҳамин тавр кас ба як бонуи ҷавон табдил меёбад. Вай фаҳмид, ки барои зан буданаш ин

сигнал лозим нест: вай аллакай аз ҳама чизест, ки омӯхтааст, медонист ва дӯст медошт. Он дигар курт набуд ва метаморфоз шуда ба шабпарак табдил ёфт. Аз дур омаду дар чанд дакика аз як олам ба олами дигар гузашт. Вай худро танҳо дид ва аз ин хеле ифтихор мекард.

Дар ҳамин ҳол, ман бо кори нав ошно шуданро сар кардам. Дар он вақтҳо гулӯҳои курку барои часпонидани куртаҳо истифода мешуданд. Пӯстҳоро бо исфанҷ тар карда, ниҳоят аз ҳар тараф кашида, ба тахтаи чубин мех мезаданд. Ба хотир овардам, ки вақте ки дар лабораторияи Сицилия симхоро пора карда, ба таги либоси худ гузоштам. Дар ин ҷо низ дар ангуштони гурззанӣ вучуд дошт. Агар каме офтоб мебуд, онҳо дар боғ дар кӯча хушк мешуданд, аз ин рӯ ман маҷбур шудам, ки барои пӯсти мушкии барра, рӯбоҳ, норка ва каламуш ҳамчун посбон хизмат мекардам. Ҳангоми нигоҳубини онҳо ба ман тамошои мошинҳо ва одамоне, ки аз назди онҳо мегузаранд, маъқул буд. Ман ҳатто дуди ихроҷи мошинҳоро нафас гирифтам ва кӯшиш кардам, ки дар он бӯи шаҳр тар кунам, ки барои духтарчаи хурдсоле, ки дар ҳавои соф ба воя расида буд, нав ва масткунанда бошад. Шаҳр аз пеши назари ман гузашт ва ман ҳатто вақтро гум кардам. Падарам ба ман фаҳмонд, ки дар он ҷо рӯз ба соатҳо тақсим мешавад, дар ҳоле ки ман дар Кастрангия зиндагӣ мекардам, ман танҳо тулӯ ва ғуруби офтобро медонистам. Баъзан ҳангоми нигоҳубини пӯстам як зани солхӯрдае аз ошёнаи боло меомад, то маро ҳамроҳӣ кунад. Вай бо забони Пьемонтизии саҳт сухан гуфт ва ман чизеро нафаҳмидам: "Чӣ шӯхии зебо, да ндуа ти вегнат (аз кучо омадаӣ)? Cima ti se ciamat (номи шумо чист)?" ман иваз мекунам. "Ти ми каписат миа (намефаҳмед)?" Вақте ки пӯстҳо хушк шуданд, Мис Тильд шакли гарданҳоро барои дӯзандагоне, ки ба онҳо фармоиш додаанд, бурид.

Оҳиста-оҳиста ман гузоштани пӯлоди фризеллина, ҳалқайи атрофи он ва сипас пӯшиширо омӯхтам. Аз рӯи қобилиятҳоям ҳарҳафта пули ҷайби гирифтандро сар кардам ва дере нагузашта маро ба андозаи нафақа

муқаррар карданд. Ман худро калонтар ҳис мекардам. Дар лаборатория радиоприёмник мавҷуд буд: ман аз шунидани сурудҳо лаззат мебардам. Он вақт яхдонҳо маъмул набуданд, аммо зани ҷавон як қуттии яхдон дошт, ки вай аз блокҳои ях пур карда буд, ки аз ҷониби як ҷаноб, ки бо ароба аз кӯчаҳои шаҳр мегузашт. Нӯшидани чунин оби ширин барои ман нав буд. Плитаи арзон хонаро гарм мекард. Вай телефон надошт, аммо вақте лозим омад, ки ба мизочон занг занад, маро ба назди холааш, соҳиби як ширкати сохтмонӣ бо чанд нафар коргарон фиристод. Дар байни инҳо тасодуфан бори аввал дидам... Аммо ин қиссаи дигар аст, ки агар фурсат ва хоёиш дошта бошам, баъдтар ба шумо мегӯям.

Дар хона хӯроки хуб мекардам, бегоӣ ба тамошои маркази шаъри бомӯи сангинаш ва дӯконҳои тирезаҳои зебоаш берун мерафтем. Рӯзҳои шанбе ҳамроҳи модарам ба бозор мерафтам, ки як қисми зиёди марказро ишғол мекунад, вақте ки ман тақрибан нисфирӯзӣ аз кор баромадам. Мо матоъ харидем, то ба ман пальто дӯхт. Он санҷида шуд. Ман онро бо гузоштани ашёи худ дар Массаи нисфирӯзии Мавлуди Исо ифтитоҳ кардам. Хулоса, зиндагии хушбахтона.

Карнавал омад. Мо дар шаби соли нав дар театри Галлетти бо як оилаи наздикамон иштирок кардем. Дар байни пьесаҳои чароғҳои фосфорисцентӣ дидани тубҳои маскарадӣ орзу буд.

Рӯзи шанбеи дигар, вақте ки ман бархестам, чизе нодуруст буд. Ман гиря мекардам, зеро модарам ба ман магнезияи Сан Пеллегрини надодааст. Як ҷияни ӯ аз Мартини омад. Ӯ бо мо хӯроки нисфирӯзӣ хӯрд. Нимаи нисфирӯзӣ худро аҷиб ҳис мекардам, гӯё хушбахтии ман тамом мешавад. Падар ҷияни худро то қатора ҳамроҳӣ кард, баъд мо хӯроки шом хӯрдём.

Он бегоҳ мо ба сайру гашт набаромадем. Падар ба модар гуфт: "Ман ба назди дӯстонам дар бар меравам". Тақрибан соати 22 ӯ бо чеҳраи

рангпариди, аз дарди саҳти синааш сангсор шуда, нолину нафас
кашида ба хона баргашт. — Тереза, ба ман ромашка тайёр кун.
Ҳангоме ки падар дар болои кат нафас мекашид, ман бо холаам
давидам, то 50 метр дуртар духтурро даъват кунам. Дарҳол омад, аммо
дар ин миён падарам аз зиндагӣ монда буд. Мо баъдтар фаҳмидем, ки
аорта канда шудааст. Ба ҳар ҳол коре набуд, падар аз дари бихишт
гузашту ба осмон парвоз кард. 17 феввали соли 1951. Тамоми шаб бо
чашмонам ба тани бечораи падарам духта будам. Сарам чарх мезад,
омехтаи мигрен ва чарх задани сар, ки қариб маро аз он ҳучрае дур
мекард, ки ҳама ашӯҳо нафратовар мешуданд, зеро шоҳидони марги
ноодилона буданд. Ман ҳеҷ гоҳ дар бораи падарам ва сарнавишти
бераҳмона, ки маро дар Домодосола интизор буд, бас намешудам, ашк
дигар аз чашмонам берун намешуд, зеро аз гиря хушк шуда буд. Он
Худое, ки ман ҳангоми рафтаним дар нури дурахшанда аз гулӯгоҳи
Мессина тасаввур карда будам, ӯ дар кучо пинҳон шуда буд? Чаро ӯ
моро тарк кард? Чаро ӯ маро ин қадар фиреб дода буд? Чаро акнун, ки
падарамро ёфтам, ӯро абадан аз ман бурданд? Маънои ин фоҷиа чӣ
буд? Акнун, ки Худо дар ин ҷо дар Домодосола дигар, дур, дастнорас
менамуд, вай аз ториқӣ сохта шуда буд, дастнорас ва нофаҳмо, талх,
Худое буд, ки ман дигар намедонистам, ки дар тӯли рӯзҳои худ боз
бовар кунам ё нодида гирам. Шабу шаб хомуш истода, бо чашмонам
дар ториқӣ бедор шуда, қариб умед доштам, ки бо фаро расидани рӯз
ҳама чиз ба ҳолати пешина бармегардад. Дар он рӯзҳои ғамгин, ки
оилаам дар лаби ҷӯйбор буд, ман фаҳмидам, ки бихишт ҷой барои
духтарони хурдсол нест.

Дар яке аз он шабҳо, субҳи барвакт ба ларза афтодаму пас аз хоби
пур аз азоб ба хоби ширин афтодам: худамро дар кул дидам, баъд
падарам бо чашму чехрааш дар нури осмонӣ ғарқ шуда ба ман зоҳир
шуд. Акнун чехрааш дигар азоб намекашид ва боз зебо мешуд. Ба суи
ман табассуми ширин карду дастамро гирифтум маро ба огуш гирифт ва
бо ман сухбат кард. "Фарзандам, - гуфт ӯ - он чизе, ки ман ҳоло ба ту

гуфтан мехоҳам, муҳаббати ман аст, ҳама некие, ки барои ту мехоҳам. Вазъият ба он оварда расонд, ки мо якдигарро нашинохтаем. Пушаймонам, ки калон шудани туро надидам..." .

Баъзан дар бораи он хоб ва сафари охирини худ фикр мекунам, фикр мекунам, ки Худованд кай маро даъват мекунад, ман тасаввур карданро дӯст медорам, ки вақте ки ман аз дари биҳишт мегузарам, падарам маро интизор мешавад, либоси ҳамон шом маро ба назди кино: бо ӯ чизҳои зиёде дорем, ки ба ҳамдигар бигӯем, мо бояд ҳамеша он сӯҳбатро, ки дар он шаби сарди феврал қатъ шуда буд, идома диҳем. Ба фикрам, ин беҳтарин роҳи оғози сафари охирини ман хоҳад буд.

Модар бо чор фарзанд дар ҳолати ноумедӣ монд ва нафақа надошт, зеро падар пойафзори оддӣ буд. Ҳама сардиву дарди дунё ба сари хонаводаи муҳочирӣ бечораи мо афтада буд.

Дур аз диёри худ, дур аз зиндагӣ донаҳои регии бодии биёбонӣ мекашидем.

Модарам хуш ва тамоми ҷони худро аз даст дода буд. Вай ба як қабати холӣ табдил ёфт. Баданаш чун як пораи чӯб печида буд, аз кам шуданаш ҳеҷ гоҳ бас намешуд ва нигоҳи гумшудааш бо чеҳраи рангпарида ва беифлос дақиқаҳои тамом ба сӯи як нуқтаи дур, ба сӯи қабри падараш нигоҳ медошт. Вай мисли арвоҳе шуда буд, ки аз имкони фаромӯш кардан гирифтор шудааст. Ман лаҳзаеро ҳис кардам, ки вай меафтад ва ба як ноумедӣ ғарқ мешавад ва ҳеҷ роҳе берун намеояд. Ман кӯшиш кардам, ки ӯро такон диҳам, бо ӯ сӯҳбат кардам, то рӯҳи ӯро рӯҳбаланд созам. Аҷиб аст, ки нақшҳо тамоман баръакс шуданд: маҳз духтаре буд, ки модарашро тасаллиӣ дода, қиссаҳои ӯро нақл кард, то ӯро ба зиндагии бидуни шавҳар омода кунад ва ба фаромӯшаш ёрӣ диҳад. Ман, духтари калониам, ҳанӯз 15-сола нашуда будам.

Пас аз хӯроки нисфирӯзӣ ман баргашта ба кор дар устохонаи куртафурӯшӣ рафтам, то чанд сенти дигар ба даст орам. Ман ҳамоне будам, ки шуълаи умедро зинда нигоҳ доштан мехостам. Аммо дар охир модарам, намедонам, ки чӣ тавр шояд бо қувваи ноумедӣ байни як гиряву фарёди дигар тамоми дунёро ба дӯши худ гирифт ва оғишта-оғишта дубора ба дўзандагӣ баргашт, чанд юбка ва халат дўхт.

Боби даҳум - Тусаи зебо

Моҳи майи ҳамон сол бародари хурдиам ба бемории сурхак гирифта шуд ва ман ҳам дар кӯдакӣ гирифта нашудам. Ҳангоми дар бистар буданам шунидам, ки модарам дарро кушод. Касе занги дарро пахш карда буд. Баъд ман овози zizi ва Мишелелоро шунидам. Ман хавотир будам: пештар маро ба Домодоссола барои дидани падару модарам набурда буданд ва акнун ҳозир шуданд. Онҳо тақрибан як ҳафта монданд, баъд каме ноумед шуданд, зеро онҳо умедвор буданд, ки ман бо онҳо ба Сицилия бармегардам. Моҳи ноябр мактубе омад, ки бо сиёҳпӯши сарҳад дошт. Модар ба изтироб афтод ва ҳангоми кушодан дасташ меларзид. Ман гиряшро дидам: zizi аз марги бобо Тури хабар дод. Онҳо ӯро 8 ноябр дар деҳаи Бордоноро мурда ёфтанд. Ӯ 87 сола буд. Соли дигар боз як ноумедии боз ҳам бузургтаре ба амал омад, ки тасодуфан тафтишот сабаби маргро дар натиҷаи нафаскашӣ бо рӯймоле дар гулӯ, ки ҳангоми эксгуматсия пайдо шуд, овардааст. Чиноятро зан ҳамроҳ бо бародараш, ҳамсоҳаҳои деҳот, барои дуздидани 11000 лира нафақа содир кардааст. Вай баъдтар 24 солро дар зиндон сипарӣ кард ва ӯ барои шарикӣ 12 солро адо кард.

Ман ғамгин шуданро идома додам. Бо пули ночиз мо бо 5 нафар кор карда наметавонистем. Мисс Тильд ба ман маслиҳат дод, ки аз кор барканор шавам, то ман дар идораи шуғли аҳоли сабти ном шавам. Ман зуд-зуд ме-рафтам, ки ягон кор мавчуд бошад ё не, вале умед кам буд. Мохи апрели соли 53 фах-мидам, ки онҳо чанд нафар духтаронро дар фабрика ба кор қабул кардаанд. Ба онҳо лозим набуд, падаронашон аллақай кор доштанд. Бинобар ин ман ба идора рафтам, то эътироз баён кунам: аз дигарон бештар кор кардан лозим буд. Май ниҳоят ба корхонае даромадам, ки дар он ҷо барои симҳои электр тасмаҳои эластикӣ, риштаҳои пойафзол, лента ва трубаҳо истеҳсол мекунанд. Мехнати зарбдор бо сменаҳои ҳафтаона 6—13 ва 13—21. Дар фосилаҳо ман ҳам ба назди мӯзагар мерафтам, то маошамро пур кунам ва модарамро сабуқӣ диҳам.

август омад. Дар рӯзҳои ид, Комаре Гразия маҷбур шуд, ки ба Сицилия равад, то модари солхӯрдаашро бубинад. Ман низ тасмим гирифтам, ки бо духтарам Катерина равам. Мо бо қатора ба Милан ва баъд ба Рум рафтем, ки шабона ба он ҷо расидем. Мо маҷбур шудем, ки чанд соат интизор шавем, ки қатора ба Сицилия равад.

Дар вокзал мо чанд нафар ҳамдеҳагон ва дар байни онҳо актёри камари Новара Сальваторе Фурнари ва солдатеро ёфтем, ки номаш дар ёдам нест. Дар ҳоле ки хонум Гразия дар курсӣ истироҳат мекард, ману Катерина ба сайру гашт даъват шуданд. Онҳо моро ба майдони

Эседра бурданд, то моттарелло бихӯрем. Чунин ҳис мекардам, ки ман дубора ба ҳаёт омадам.

Вақте ки қаторай аллақай серодам расид, хонум Гразия шитофт, ки бо ду халта савор шавад. Поезд пурра қатъ нашуда буд ва вай ба рельс афтид. Катерина, ман ва тамоми издиҳом ба Падари ҷовидона фарёд задем, вақте ки мо ўро пур аз латукӯб, вале ба таври мӯъҷизавӣ зинда берун овардем. Вай ба беморхона бурданро рад кард. Баъди як соат поезд рафт. Пеш аз нисфирӯзӣ мо ба истгоҳи Терме Виглиаторе расидем, ки дар он ҷо ба автобусе савор шудем, ки моро ба Новара Сицилия, меҳмонони зизи ва Микерило бурд.

Онҳо моро ҳамчун меҳмони фахрӣ пешвоз гирифтанд. Он шаб ҳар се дар бистар будем, ману Катерина як чашмак ҳам хоб накардаем. Хонум Гразия пур аз дард буд. Худи ҳамон шаб ходисаи ногаҳонӣ рӯй дод: чанд нафар чавонон бо гитара ва скрипка ба мо серенахо доданд, вале амаки Мичерилло аз хашм омада, онхоро гурехт.

Модари Катерина қариб тамоми вақти худро дар бистар мегузаронд. Дар давоми даҳ руз хамагӣ ду маротиба ба аёдати модари пираш баромад. Дар нимаи дуҷуми рӯз ба аёдати ҳамсинфонам ва дӯстонам аз лаборатория рафтам. Рӯзе ҳамсабақеро дидам, ки омада маро ба оғӯш кашид. Вай дар даст дучарха дошт ва ман аз у хошиш кардам, ки маро ба савор барад. Он вақт Новара ҳеҷ гоҳ духтарчаи велосипедсаворро надида буд. Хамин ки фахмид, zizi маро сарзаниш кард: «Ту буг шудай, ман ҳеҷ гоҳ ин хелхоро тасаввур намекардам».

Дар Домодоссола, хонум Гразия барои барқароршавӣ мубориза мебурд. Пас аз он тирамоҳ дарди артрозро гирифт. Ў танҳо вақте ҷасорат пайдо кард, ки бо аҳли оилааш ба ягон шабнишинӣ рафт, ки маро ҳам даъват карданд.

Ман боз ба кор дар фабрика ва фабрикаам фуруварзӣ баргаштам, вале ба ман таҷрибаи нав лозим буд. Як рӯз, ҳангоми боздид аз

калисои Сан-Жервасио ва Протасио, Дон Ҷузеппе Бенетти ба ман наздик шуд, то ба ман чанд савол диҳад. Ман тамоми ғамҳои худро ба ӯ додам. Маро рӯҳбаланд карда гуфт: «Нимаи рӯзи якшанбе ба суханварӣ биё. Дар он ҷо шумо раиси созмони католикӣ Синьорина Германаро хоҳед ёфт, ки шуморо бо духтарон шинос мекунад ва ба шумо маслиҳатҳои зиёде медиҳад.» Ман дарҳол худро ором ёфтам: бо каме шармгинӣ ба дӯстӣ қардан шурӯъ кардам. Ман тарсидам, ки сухан гуфтанро надонам, вале бо кумаки Худо душвориҳои аввалро паси сар кардам. Ман бо майли том рӯзномаи иттиҳодияро мутолиа намуда, аз муассис Армида Барелли мафтум мекардам: ба шарофати ӯ зиндагии ман беҳтар шуд. Вақте ки сменаи завод иҷозат дод, ман соати 7 ба намози субҳ рафтам ва дар он ҷо бо Дон Бенетти вохӯрдм, ки ӯро роҳбари рӯҳонии худ медонистам. Рӯзи якшанбе ман пешниҳод кардам, ки як соат дар стенди хуби матбуот дар назди калисо гузаронам. Баъдтар онҳо маро ба шӯрои АСЛІ даъват қарданд. Бо ин ҳама ӯҳдадориҳо ман худро муҳим ва иҷрошуда ҳис мекардам.

Хамкасбонам дар завод маро мутаассир медонистанд, вале норухат намешуд, дар ҳақиқат дар ҳақи онҳо дуо мекардам ва пеш аз ба кор даромадани баст хангоми дар утоқи либосбозӣ гапҳои дағали мегуфтанд, онҳоро даъват мекардам.

Фасли ёздахум — Чехраи чинӣ

Як рӯзи якшанбеи тобистон президенти амалияи католикии Олмон ба кӯҳҳо сафар ташкил кард. Бо пули андаке боқимонда тавонистам харҷи роҳро пардохт кунам. Мо бо автобус ба Гоглио омадем, баъд тавассути кабел ба Алпе Деверо ва сипас пиёда ба сӯи Крампиоло расидем. Ман дар бораи зебоии кӯҳҳои гул-гулшукуфта фикр мекардам: рододендронҳо, гулҳо, орхидеяҳои ваҳшӣ. Blueberries барои ид. Кабинаҳои боми сангин ва тирезаҳои чубин, ки аз тирезаҳои геранҳои сурху гулобии дурахшон овезон буданд. Ман аз Германа пурсидам, ки роҳ дар кучо тамом шуд. "Вақте ки мо хаста шудем, мо барои хӯроки нисфирӯзӣ меистем." Тақрибан соатҳои 13 мо барои нӯшидани оби шаффоф, ки аз санг ба сӯи водӣ ҷорӣ мешавад, истодем. Пас аз хӯрдан, намоз хондан ва сурудхонӣ роҳи бозгаштро пеш гирифтём. Аз шодӣ меларзидам: то ҳол чунин рузи зебоеро нагузаронда будам. Дар хона ҳамаашро ба модарам гуфтам ва табассумашро дидам.

Баъзан ман аз як дӯстам аз Новара Сицилия мактуб мегирифтам: ӯ хоҳиш кард, ки ба ӯ дар Домодоссола кор пайдо кунад, то мо вохӯрем. Хеле парешон шудам, вале шодам, ки касе маро ошиқ кардааст. Бачае аз Домодоссола ҳам буд, вале ба ман писанд наомад: пагоҳӣ як дона граппа менушиду ҳамеша рухсораҳои сурх дошт.

Мулоҳизаҳои субҳ ба ман роҳи монастирро нишон доданд, аммо дар айни замон ба ман кӯдакон ва идеяи ташкили оила маъқул буд. Ман

худро ба хости Худо супурдам.. Ман нисфирӯзии якшанбе дар оратория барои ба нақша гирифтани ӯҳдадориҳои ҳарҳафтаинаи Catechism бо дӯстонам сарф кардам. Баъзе рузҳои якшанбе ба ораторияҳои шаҳрҳои ҳамсоя мерафтем. Сафари автобус маро ба ташвиш овард, вале далерӣ баъзе азобу укубатҳои хурдро паси сар кард.

1 майи соли 1954 ACLI ва оратория саёҳат ташкил карданд: пагоҳӣ зиёрат ба осоишгоҳи Мадонна ди Оропа ва дар нимаи дуйуми руз митинги пастори мухтарам дар Белла. Ман яке аз аввалинҳо шудам, ки бо як дӯсти ман ва дӯстдӯхтари ӯ Пьерино сабти ном кардам. 2 автобуси пур аз чавонон рафт. Дар байни онҳо як писарбачаи малламӯй шармгин, ки ман аллакай дар ҷое дида будам. Ин вай буд: коргари ташкилоти бинокорӣ, ки ман ба он ҷо рафта, ба мизочони фурьер даъват кардам. Пьерино уро бо ман шинос кард: вай амакбачааш буд. Рӯзона нигоҳаш аз ман дур намешуд. Вақте ки ба хона омадам, ба модарам инро гуфтам. Бегоҳи дигар ман уро дар зери балкони хурди ҳучрае, ки дар ошонаи яқум ҷойгир аст, дидам. "Модар, модар, биё ва бубин: дар ин ҷо писарбачае ҳаст, ки ман дар Белла вохӯрдм". Ва вай бо ним табассум: "Маълум аст, ки ӯ ба ту ошиқӣ мекунад." Бегоҳи дигар бо як ҳамсоя баромада, уро дар пеши назарам ёфтам. Вай шармгинона пурсид, ки оё бо мо омада метавонад? Каме нобоварона қабул кардам. Мо дар бораи ину он гапдо яхро шикастем. Боре, ки сменаи нисфирузии завод ба охир расид, вай маро ба хона гусел кард. Як бегоҳ уро бурдам, то бо модараш шинос кунам, ки уро хеле хуб истиқбол кард. Дар вақтҳои холии худ дар машгулияти суханронӣ иштирок мекард. Баъд писарону духтарон аз ҳам ҷудо шуданд, танҳо дар охири мулоқот онҳо метавонистанд мулоқот кунанд. Мо инчунин дар вохӯриҳои ACLI иштирок кардем.

Модарам аз Сицилия омада бошад ҳам, ки ду писари ҳамдигарро дӯст медоштанд, танҳо ба берун баромада наметавонистанд, ба мо бовар кард ва мо роҳи осоиштаро оғоз кардем. Ҷуз ба ман гуфт, ки бо

падарам вохӯрдааст: барои пул кор кардан, азбаски 4 фарзанд буд ва танҳо падараш кор мекард, дар кӯдакӣ чанд қадам дуртар аз хонааш ба маблағгузори казарма супориш меод. Баъзан пойафзоли онҳоро барои таъмир ба падарам меовард. Ман бо завқ гуш кардам.

Вай ба ман чизи дигар гуфт: вақте ки 16 сентябри соли 1950 аз Рум гузашта, ба Домодосола расидам, мо во-кеан вохурдем. Ҷуз, тавре ки ман ўро то ҳол меномам, бо велосипед ба Соли муқаддас омада буд. Сафари мочарочӯёна: ў ҳамроҳи як коҳине аз водӣ, ки бо мӯзаҳои кӯҳӣ зуд педал меронд, Домодосоларо тарк кард. Аз паи у рафтан қариб номумкин буд. Фақат вақте ки барои гирифтани хӯриш боғи сабзавотро дид, бозистод. Дар нимаи роҳ Ҷуз танҳо монд. Дар роҳ ў як фурушандаи кӯчаеро ёфт, ки дучарҳаи кӯҳнае дошт, ки пур аз партовҳо буд. Онҳо то Рум бо ҳамдигар ҳамроҳ буданд.

август омад. Корхона дар рӯзҳои ид баста мешуд ва ман тасмим гирифтам, ки рафта ба назди хоҳарам Роза, ки дар тепаҳои кӯли Мергозо шифо меёфт, равам. Ман аз роҳибаҳое, ки хонаро идора мекарданд, хоҳиш кардам, ки чанд рӯз бимонанд. Ман ин фикрро ба Ҷуз гуфта будам. Дар хона духтарони дигар дам буданд. Дар байни онҳо қияни зебоиноси як роҳиба низ ҳаст. Субҳи рӯзи 15-ум, иди Фарҳанг, ў моро пас аз маросими машқ ба ҳуҷраи худ даъват кард. Вай руй-монро бо кремҳои гуногун, маскаю лабпушҳо пур кард: мо ба хайкалҳои мум монанд менамудем. Ҳангоми хӯроки нисфирӯзӣ холаи роҳиба қиянашро боз даъват кард: ба мо ин тавр рафтор кардани ў ҳеҷ маъно надошт.

Нимаи дуҷуми рӯз, аз тиреза ба кӯл нигоҳ карда, дидам, ки Ҷузе пайдо мешавад. Ман намехостам, ки бо он чехраи чинӣ намоён шавам. Маро дар назди дар дида, қариб ки маро нашинохт. Ман узр пурсидам ва фаҳмондам, ки ин таҷриба буд ва духтарони дигар низ дигаргун шудаанд. Нимаи нисфирӯзӣ мо дар боғи хона сайру гашт кардем.

Бегохй у ба ман салом дод: — Ба наздикй, дар Домодосола, вале бо чехраатон мисли пештара тозаю тару тоза.

Боби дувоздаҳ - Виолетта

Вақте ки ду хафтаи таътил ба охир расид, ман дар смена аз соати 13 то 21 ба кори фабрика баргаштам. Дар вақти ба шпиндели дастгоҳҳо бобинҳо канда истодаам, дар бораи Жузе фикр мекардам, вале дар айни замон ин корро накардам. Ба дидани у майли калон доранд. Соати 21 садои сирена баланд шуд ва дилам тез тапиш гирифт. Папқаро мӯҳр зада, дар баромади дарвоза дучархаеро дар нимторикӣ дидам. Воқеан ӯ нам ё буд: ба сӯи ман омада, шармгинона ба рӯям нигаристу гуфт: «Ту ба ман хеле содда дӯстам». Маро ба найчаи дучарха шинонду ба хона бурд. Мо бо як табрики оддии шаби хуб додем. Ин қариб ҳар руз рӯи меод. Нимаи дуҷуми рӯзи якшанбе мо дар деҳаҳои ҳамсоя чанд велосипедронӣ кардем. Рузе маро ба хонааш бурд, то бо падар ва модарам, ду хоҳар ва як бародарам шинос кунад. Оҳиста-оҳиста вай ҳам маро бо тағову амакҳояш ҳамчун дӯст шинос кард.

Вақте ки модарам моро аз балқон дид, маҷбур кард, ки ба хона биёем. Ҳангоме ки вай ба он писар дилбастагӣ мекард, ман хеле қарор надоштам. 8-уми декабр, рӯзи таваллуди беайб, рӯзи номи ман занги дар садо дод. Ин гулфурӯш буд, ки ба ман як гулдастаи қаламфури сурх дод. "Модар, Ҷуз ба ман орзуҳои беҳтарини худро фиристод!". Вақте ки ман варақаро кушодам, ҷӣ ноумедӣ шуд: ин ӯ не, балки писари 14-солае буд, ки ман тасодуфан вохӯрдам. Дар он бо имзои "Ман туро дӯст

медорам" гуфта шудааст. Шояд ӯ гумон мекард, ки ман ҳамсоли ӯ ҳастам.

Дар арафаи Мавлуди Исо Ҷуз бо як гулдони калони рангоранг пур аз шоколад ва корти табрикӣ ҳозир шуд. Ман ба ӯ ташаккур гуфтам ва мо якҷоя ба намози нисфишабӣ рафтем. Баъди баргаштан ба хона ӯ ба ман гуфт: "Фардо ман бояд бо аҳли оилаам рафта, бо хешовандонам хӯроки нисфирӯзӣ хӯрам. Дар рӯзи бокс бори дигар бо шумо вомахӯрам". Субҳи рӯзи 26-ум ба модарам гуфтам, ки дигар бо он писар намеравам, гулдонро ба ӯ бармегардонам, ӯҳдадор шудан намехоҳам. Ва ӯ бо нигоҳи саҳт: "Шумо девонаед, шумо метавонистед ин корро кунед, агар шумо аллакай шоколадҳоро нахӯрдаед."

Рӯзҳои баъдӣ Ҷуз аз рӯи одат омад, то маро аз кор барад. Дар китъаи роҳ пиёда ё дар найчаи дучарха қариб бо у гап намезанам. Дар рузи соли нави 1955 ман ба омма рафтам. Ӯ низ дар он ҷо буд ва дар охир маро ҳамроҳӣ карда, ба хона бурд. Дар назди дар ба ман гуфт: «Май метавонам бидонам, ки ту чӣ нияте дорӣ, ки маро чунин азоб медиҳӣ?» ва аз чашмонаш ашк ҷорӣ шуд. Он кох пуштаи шутурро шикаст ва ман ба ӯ табассум кардам. Вай ба ман бӯса дод ва гуфт: "Нимаи нисфирӯзӣ ман туро барои рафтан ба весперҳо дар кӯҳи Калварио мебарам. Пас аз фароғат дар клуби ACLI филм намоиш дода мешавад." Ман қабул кардам ва мо хайрухуш кардем. Дар хона хабар додам ва модарам хурсандона гуфт: «Ин хел писари хубро дигар намеёбӣ».

Соати 14:00 мо дар қад-қади роҳи ҳачир бо калисоҳои Via Crucis ба Гольвари рафтем. Пас аз он ки мо ба осоишгоҳ расидем, весперҳо месурӯд ва пас аз фотиҳа ба клуб рафтем. Номи филм дар ёдам нест, аммо хеле дилгиркунанда буд, барои ҳамин ман пешниҳод кардам, ки ба шаҳр баргардем, ба кинотеатри «Катена» баргардем ва дар он ҷо тавонистем аз филми беҳтаре бо номи «Виолетка» лаззат барем.

Дар моҳи апрел, дар водии Вигеззо ва Сентовалли тавассути қатора сафар карда, мо бо волидонаш ба чашнвораи гулҳои гул дар Локарно рафтем. Мо бо падари падари Ҷузе вохӯрдём, ки маро "дӯстдухтар" муаррифӣ кард. Дастонашро ба киса андохта, аз ҳамёнаш 10 франки швейтсариро баровард ва ба Ҷуз дода гуфт: «Офарин, кай шавҳар мекуни?». Мо ба ҳамдигар нигаристем, дар ин бора ҳеҷ гоҳ гап назада будем.

Дар рӯзҳои минбаъда мо ба андешаи издивоҷ сар кардем. Мо ҳатто дар хона дар ин бора сӯҳбат кардем. Модар хурсанд буд, аммо дар айнаи замон имкониятҳои молиявӣ кам буданд. Оҳиста-оҳиста чанд рӯйхат ва либоси тағ харидем. Мо эҳтиёҷоти махсус надоштем. Мо дар ҷустуҷӯи як хонаи хурду хоксор шудем. Мо онро дар ноҳияи қадимаи Мотта ёфтем ва аз ин рӯ рӯзи тӯй таъин кардем: Душанбе 19 сентябр. Ман ҳамроҳи модарам ба дӯкони матоҳҳои Панзара барои харидани тӯр барои либоси арӯсӣ рафтам ва онро ба назди хонум Тильде, куртагар, ки ҳамеша ваъда дода буд, бо меҳру муҳаббат месозам, бурдам.

Дар бинои шаҳрдорӣ модарам маҷбур шуд, ки ба мамнӯъияти издивоҷ имзо гузорад, зеро ман ҳанӯз ноболиғ будам. Падару модари Ҷузе низ шод буданд. Дар калисо, Монсинер Пелланда ба мо суханони зебои рӯҳбаландкунанда гуфт: "Ҳамеша бо имони зиёд хоксор бошед, то бо шодӣ ва ғаму андӯхҳое, ки ҳаёт барои мо захира мекунад, рӯ ба рӯ шавед. Ман ба шумо иҷозат медиҳам, ки давандаи сурхро дар канори нав пайдо кунед".

Ба мо лозим омад, ки рӯйхати хешу табор ва ёру дустонеро тартиб диҳем, ки аз руи одат ба онҳо неъматҳо дода мешаванд. Меҳмонон хеле каманд. Модари Ҷузе гуфт: "Дар як оила ду нафар". Оҳиста-оҳиста ба 35 нафар расидем. Шоҳидон интиҳоб шуданд: амаки Ҷуз Кармело ва барои ман Пиерино, меъмори вохӯрии мо. Як ҳафта пеш аз тӯй ораторияи мардона бо сардории Дон Ҷузеппе Бриакка барои мо зиёфат

омода кард. Усто Фурига дар тахтаи синф расми табрикро кашида, бо руйхати дустон варакчае сохт. Дар ин чо низ дастархони каннодӣ ва нушокӣ пушонда шуда буд. Дар суханронӣ ҳеҷ гоҳ чунин шабнишинӣ набуд. Калисои коллегиявии муқаддасон Гервасио ва Протасио таъмир карда мешуд ва фарш пур аз харобаҳо ва сангҳо буд, аммо баъзе занони хоҳишманд тамоми кори аз дасташон меомадаро карданд, ки онро ба ифтихори Чүзеппе ва Консетта тоза кунанд.

Рӯзи 16 сентябр, Зизи ва Микерило омаданд, кӯчиданд, зеро Концеттина издивоҷ мекард ва ӯ маҷбур шуд, ки ӯро то қурбонгоҳ ҳамроҳӣ кунад ва ҷои падарашро, ки дигар дар он чо набуд, гирифт.

Дар ҳамин ҳол, чанд тӯҳфаҳои хурде омаданд: деги қаҳва, қаҳва суфтакунандаи қаҳва, стаканҳои розолио, маҷмӯи табақҳо ва асбобҳои хӯрокворӣ аз хешовандон ва дӯстоне, ки аз ҷониби Пьерино ва амакашҳо гирифта буданд, ошхона. Амалиёти католикии занон ба мо расми назди бистар бо Оилаи муқаддас, ёрдамчӣ Дон Бенетти як гулдони гули зебои сабз бо ороишҳои нуқрагиро дод.

Шаби гузашта дароз буд. Ман дар бораи модарам фикр кардам, ки бо се фарзанди хурдсол ва бо захираҳои кам мондааст. «Шумо имони кам доред, магар мактаби суханварӣ ба шумо таълим надодааст, ки дар ҳаёт ҳамеша Провидения ҳаст?», ман ба худ гуфтам. Рӯзи душанбеи 19-ум ман соати ҳафт хестам. Хонум Тильд бо либоси тӯрӣ омад. Ӯ маро либос пӯшонд ва рӯймолеро, ки дар Милан харида будам, дуруст кард. Соати 9-и субҳ такси омад, то маро ба калисо барад. Ман ошуфта шудам, ман баҳри одамонро ёфтам, ки маро тамошо мекунанд. Чӯз аллакай дар қурбонгоҳ бо як даста гулҳои афлесун ва ҳамроҳи хоҳараш Роза маро интизор буд, зеро модари Олимпия аз издивоҷи фарзанди аввал хеле ҳаяҷоновар мешуд. Ман бо ҳамроҳии амаки Микерилло дар давандаи сурх ба ӯ ҳамроҳ шудам.

Омма сар шуд. Монсеньор Пелланда низ эҳсосотӣ буд. Ман як ҳомиёни рӯҳбаландкунанда, баракати ҳалқаҳо, ваъдаи вафодории якумрӣ ва дар охири маросим имзоҳоро дар ёд дорам. Ҳангоми баромадан модари Пьерино, ки он вақт холаи ман ҳам шуда буд, сари синаи ман нишони сарисинагии занони амали католикиро гузошт.

Боби сездахум — Хаёти нав

Пас аз он ки чашн дар калисо ба итмом расид, дар бари Grandazzi дар тавассути Castellazzo нӯшокиҳо дода шуданд. Дар байни як бўса ва дигаре бо меҳмонон мо як аперитив бо пицца ва қаннодӣ доштем. Саломи махсус ва бўсаи хушдоман Олимпия ва Армандо, ки ҳамроҳи модарам барои гирифтани чомадон рафта буданд ва сипас ба истгоҳ шитофтанд, то ба қаторайи 12.15 барои моҳи асали худ савор шаванд.

Модар гиря мекард. Мо ба купе даромадем. Сардори истгоҳ бо хуштак дар бораи рафтан хабар дод, дар ҳоле ки ману Ҷузе барои видоъ гуфтани охирин аз тиреза ба берун баромадем. Саргузашти хаёти мо оғоз ёфт.

Вақте ки мо ба Флоренсия расидем, мо ба сӯи меҳмонхонае, ки хонум Тилде, курингар нишон додааст, равон шудем. Дар даромадгоҳи боҳашамат моро мусиқӣ истиқбол кард, баъд парастор моро ба ҳуҷраи ошёнаи сеюм бурд. Барои мо ҳама чиз нав буд, ҳатто дар кати дукарата хобидан.

Рӯзи аввал мо ба шаҳр ташриф овардем, рӯзи дуюм мо ба Пьяцсале Микеланжело рафтем, ки дар он шумо тамоми Флоренсияро тамошо карда метавонед. Мо чанд акс гирифтём: камераи Ҷуз метавонад ҳашт акси сиёҳу сафедро бо як пленка гирад.

Дар рӯзи сеюм сафар ба Рум. Меҳмонхона хоксортар буд, зеро пуле, ки бо қурбониҳо сарфа мешуд, бояд кофӣ бошад. Мо барои дидани чор базилика, ки Ҷуз дар Соли муқаддас дида буд ва фаввораи Треви чанд

рӯз истодем. Мо инчунин ба фаввораи Эседра баргаштем, ки аз шаби машҳури соли 53, вақте ки Синьора Гразия зери қатор афтодааст.

Вақти ба Сицилия рафтан фаро расид. Пас аз сафари тӯлонӣ қатора ба Калабрия расид ва ниҳоят Сицилияро аз Вилла Сан Чованни дидан мумкин буд. Ҷуз он лаҳзаҳоро лаззат бурд: қатора ба киштӣ бор карда мешуд, Мадоннина дар баландии даромадгоҳи бандари Мессина.

Амаки Кармело, бародари модар, бо занаш Гаэтана ва духтаронаш Розетта ва Антониета дар вокзал моро интизор буданд.

Онҳо моро мисли ду шоҳзода истиқбол гирифтанд. Мо ду рӯз истода, ба Мессина ташриф овардем: соати собор, ки ман дар кӯдакӣ дида будам, Мадонна ди Монталто ва дигар майдонҳои хеле зебо.

Дар он хона танҳо як камбуди буд: дар вақти хӯроки шом тағову амакҳо либос мепӯшиданд ва ба ҷои сари дастархон нишастан мегуфтанд: «Биёед, дар соҳили баҳр сайру гашт кунем». Ману Ҷузе бо эҳсоси хашмгин ба берун баромадем. Тақрибан соати 23 ба хона баргаштем ва хола ба пухтупаз шурӯъ кард. Як шаб луқмаҳоро дар ғилофашон дар чошн андохт, аммо муҳим он чизест, ки меҳру одат аст, на одат.

Рӯзи сеюм бо чанд ашк моро то қатора ҳамроҳӣ карданд. Амаки Микерилло дар истгоҳи Терме Виглиаторе бо ронандаи таксӣ барои расидан ба Новара буд. Зизӣ, хола Маричия ва холаи Пеппина моро дар кишлок интизор буданд. Ба назар чунин менамуд, ки гӯё шоҳзодаҳои Домодоссола меоянд.

Рӯзи дигар мо ба Бадиавеккия рафтем, то ба дидори бибии падарам Консетта ва тағоҳо, хоҳарон ва бародарони падарам рафтем. Дар майдони хурди дӯкони тамокуфурӯшии модаркалонам сокинони зиёди деҳа, ки маро аз кӯдакӣ мешинохтанд, чамъ омада, ба дигар одамоне нидо мекарданд: «Консеттина бо шавҳараш омад!».

Бӯсаҳо, оғӯшҳо, рӯйҳои сурх. Ин ба назарам хоб буд. Аз замони тарки кишварам расо панҷ сол гузашт.

Баъди ду рӯз моро ронандаи таксии «Каузи и Лупу» ба Таормина гусел карданд. Нисфирӯзӣ моро ба тарабхона бурд, ки дар он ҷо ба мо дастпӯшакҳои сафед хизмат мекарданд. Ману Ҷуз ба ҳамдигар нигаристем, то бигӯям: "Оё мо пул дорем?". Таормина ва баъд Кастелмоларо дар зери борон дидан карда, бегоҳӣ монда, вале каноатманд ба Новара баргаштем.

Рӯзи дигар аллакай вақти баргаштан ба Домодоссола буд. Уҳдадорихои хаёти нав моро интизор буданд.

Боби чордахум — Лонахои аввалини мо

Гарчанде ки ман аллакай дар солҳои 50 ва 53 ба Домодосола сафар карда будам, гӯё ман бори аввал рафта будам: ман ҳамчун ҷуфти ҳамсарон ба сӯи ҳаёти нав мерафтам.

Вақте ки мо савори қаторро ба киштии паром анҷом додем, мо ба терраса баромадем, то Мадоннинаи бандарро бубинем ва Сицилия оҳиста-оҳиста дур шуд.

Бо ашк ба вагон баргаштем, дар курсиҳои чубин нишастем. Он вақтҳо дуконҳо набуданд.

Вақте ки шаб фаро расид, мо гарданҳоямонро овезон карда хобидан гирифтем. Гох-гоҳ аз чояш хеста, ба тарафи тиреза менигарем. Дар станцияҳои муҳим сардори станция номи шаҳро бо овози баланд эълон кард. Дар Неаполь дар роҳравҳо пицца фурухтани «гуаглиони» буданд. Маккорона аввал аз мусофирон пул гирифтанд, баъд поезд рафту бо пулу пицца монданд.

Оҳиста-оҳиста мо ба Милан наздик мешудем. Дар қатора ба сӯи Домодосола ман бори аввал эҳсосотеро эҳсос кардам, ки 5 сол пеш аз ин бори аввал аз сар гузаронидаам: кӯли Магжоре, кӯҳҳои Оссоло, бомҳои сангин. Ин дафъа яққоя бо шавҳарам Ҷуз. Наздики нисфирӯзӣ ба макони таъиншуда расидем.

Модару падари Ҷуз Армандо моро интизор буданд. Ин тантана буд: агар онҳо зангулаҳоро садо медоданд.

Хӯроки нисфирӯзӣ бо модари Олимпия ва баъд дар кӯдакистони навамон дар ноҳияи Мотта барои истироҳат. Рузи дигар ман кори худро дар фабрика давом додам ва Ҷуз ба сохтмон баргашт.

Фикрҳои ман ба модарам аз сабаби набудани дастгирии ман мерафтанд, аммо роҳбари рӯҳонии ман Дон Бенетти маро ба дуо

гуфтан ташвиқ кард ва итминон дод, ки бисёриҳо ўро дўст медоранд. Баъзан ману Ҷуз барои хўроки нисфирўзӣ ба хонаи ӯ мерафтем ва ӯ аз ин лаззат мебурд. Дар ҳамин ҳол, яке аз хоҳарони ман коре пайдо карда буд, ки ба оила кўмак мекунад.

Дере нагузашта мо ба модар, модари Олимпия ва падар Армандо эълон кардем, ки онҳо дар моҳи июл бобою биби мешаванд.

Ман нороҳатии ҳомиладориро ҳис мекардам, аммо кор занг мезад. Он вақт коргаронро мисли хозира мухофизат намекарданд. Ҷуз муяссар шуд, ки назар ба майдони сохтмони берунӣ кори беҳтаре пайдо кунад: як корхонаи хурде, ки ашёи чўбӣ, аз қабилӣ симҳои бочка, асбобҳо барои кушодани пўстҳои пашмӣ ва инчунин "паунги" (бомҳои ресандагии чўбӣ) месозад. Дар моҳи панҷум мо ба мағозаҳо барои ҷустуҷўи аробачаи навзоди оянда сар кардем. Паҳноӣ ҳамеша аз дари даромадгоҳ бузургтар буд ва мо маҷбур шудем, ки хонаро кўч кунем.

Он замонҳо ягон агентӣ набуд, рафтӣ, ин ҷову он ҷо пурсидӣ. Провиденс моро водор сохт, ки дар ошёнаи дуҷуми хонае дар Вии Скапачино, рост дар наздикии устохонаи мўзагар хона пайдо кунем.

Дар муддати кутох мо ҳаракатро ташкил кардем. Мо дигар дар маркази шаҳр набудем, балки дур ҳам, ба ҷои қорам наздиктар будем.

Иҷораи моҳона 8000 лира буд, ки ба маоши ночизи мо хеле зиёд буд, аммо хонаи истиқбол ва равшан буд. Дар саҳни ҳавлӣ мо ҳам метавонистем як-ду метри мураббаъ замин дошта бошем, ки ман метавонистам гиёҳҳои хушбўй ва гулҳои хушбўй парвариш кунам.

Вақте ки мо калидҳоро гирифтём, мо ҳуҷраҳоро тоза кардем ва тирезаҳоро бо пардаҳои зебо бо валанҳо ва пардаҳои тўрӣ дар ошхона оро додем. Пас аз анҷоми ҳаракат, ҳаёт ба таври муқаррарӣ идома ёфт. Шикамам торафт бештар намоён мешуд. Рўзе як ҳамқорам аз ман пурсид, ки кай дар рухсатии ҳомиладорӣ ба хона меравам ва маслиҳат дод, ки ба назди гинеколог равам. Аз ин рӯ, ман таъинотро ба таври

хусусӣ анҷом додам. Духтур қариб маро сарзаниш мекард, ки хеле зиёд интизор шудам: «Баъди мохи шашум қор қарда наметавонӣ ва аллақай дар моҳи ҳафтум ҳастӣ: таваққал қардӣ». Рӯзи дигар ҳуҷҷатро ба идора овардам ва ҳатто қорманд гуфт, ки ман соддалавҳам.

Дар ҳамин ҳол, ман аз рӯйпӯшҳои кӯҳна, ки модарам ба ман пешкаш қарда буд, свитер, курта, пойафзол ва памперс бофтаи латта тайёр қардам.

Мо ҳам барои харидани аробачае рафтем, ки бо рӯйпӯшҳои бо рангҳои бетараф гулдӯзқардаи худам омода қарда будам, писар ё духтар буданашро наметавонистам. Ниҳоят, шони 2-юми июл оби ман шикаст ва бо қомадонқоямон аллақай пиёда ба сӯи беморхона равон шудем. Гинеколог, ки маро муоина қард, ба Ҷуз гуфт, ки ӯ метавонад ба хона равад. Қор навақас қар шуда буд ва қариб 20 соат давом қард. Рӯзи дигар ӯ ба таваллудхона баргашт, дар ҳоле ки ман қанӯз дар таваллудхона интизор будам.

Дар лаҳзаи муайян писаре ба дунё омад ва қамшираи шафқат ба падари кӯдак, ки қариб аз эҳсосот дард мекард, рафт. Пас аз як соат вай тавонист аввалин фарзанди моро, ки Армандо ном дошт, мисли бобояш ба оғӯш кашад. Пас аз чанд соат бобою бибию тағову амақбачаҳо низ огоҳ шуданд. Ба назар чунин менамуд, ки вай аввалин кӯдак дар қаҳон буд.

Боби понздаҳум - Худоро шукр мекунем...

Ҳамшираҳои таваллудхона ин махлуқи гӯшту хунро баъди чанд соати таваллуд ба бистари ман оварданд. Онро ба синаи ман гузоштанд. Ба ғайр аз лӯхтаки латтае, ки zizi дар кӯдакӣ барои ман сохта буд.

Дар беморхона бистарӣ он вақт як ҳафта буд. Пеш аз баргаштан ба хона мо ба калисои беморхона барои «тозакуни» рафтем, ки баракати коҳин буд.

Дар палата ҳама чиз барои ба хона рафтан омода буд, аммо сарам чарх мезад. Доя табларамро санҷид: 39. Ману лӯхтак бояд ду рӯзи дигар мемонем. Ниҳоят рӯзи панҷшанбеи 12-ум қариб шифо ёфтем, ба хона баргаштем. Рӯзи якшанбеи 15 Армандоро бо аробачаи нави маъюбӣ бо падараш Ҷузеппе, дӯсти ӯ Мариучия ҳамчун модари таъмидӣ ва падари таъмиди ӯ Базилио, дӯсти суханварӣ бурданд. Ман аз иштирок дар ин чорабинӣ шодӣ надоштам, зеро пирон аз рӯи хурофот маслиҳат доданд, ки дар хона бимонем. Ман бо тайёр кардани нӯшокии хурд қаноат кардам.

Зиндагӣ ҳамчун сегона дигар буд, аммо ман хеле хуб кор кардам. Ман шири зиёд доштам, кӯдак калон мешуд ва ҳар ҳафта ӯро барои муоина ба ясли мебурдам.

Мутаассифона, дар охири ду моҳ боз ба фабрика ба кор рафтам. Он вақт яслиҳо набуданд. Бибихо розӣ шуда буданд, ки ҳар кадомаш як ҳафта нигохубин кунанд.

Вақте ки ман дар сменаи шаш соат кор мекардам, Ҷуз пеш аз ба кор рафтан ӯро баста, ба таъиноташ мебурд. Дар беҳушӣ ин кӯдак азоб мекашид ва ман ҳамроҳаш гиря мекардам.

Мутаассифона, ман аз кор баромада натавонистам. Мо охиста-охиста бо имон сафарро чун сегона давом додем: хуроки аввал, кадамҳои

аввалин чизҳои аҷоиб буданд. Дар рӯзи аввали кӯдакистон Ҷуз дар ниҳоят кори беҳтари музнок пайдо кард. Якчанд сол дар мактаби ибтидоӣ фаррош буд, баъд ӯро ба шаҳрдорӣ даъват карданд, то вазифаи созишгарро ишғол кунад.

Ин имкон дод, ки кори худро дар фабрика тарк кунам ва дар интизори ба ӯ додари хурдӣ додан худро ба кӯдак бахшам. 17 августи соли 1962 мо аз таваллуди фарзанди дуомамон шод шудем. Лучано бо мӯи зарди сиёҳпӯст, баръакси Армандо буд. Афсона. Рӯзи якшанбе 26 ӯ бо падараш Ҷуз, ҷияни модари худ Мариучия ва падари таъмидӣ Антонио, бародари Ҷуз таъмид гирифт. Ин дафъа ҳам маҷбур шудам дар хона бимонам. Пас аз он ки рухсатии ӯро тамоми тамом шуд, ман корамро тарк намудам, худро ба ду фарзанди зебоам бахшидам.

1 октябри соли 1962 Армандо бо пешдомани кабӯд ва сумкаи мактабӣ дар китфаш ба синфи якум шуруъ кард. Мо онро бо чанд ашк ба муаллим Леопарди бовар кардем.

Дар ҳамон давра, мири Домодоссола Ҷузуро даъват кард ва ба ӯ дар ошӯнаи дуҷуми бинои шаҳр манзил пешниҳод кард, ки ҳангоми ба нафақа баромадани фиристодаи мунисипалӣ ҳолӣ монд. Дар давоми якчанд рӯз мо ҳаракатро ташкил кардем. Мо дар марказ тамоми шароитро доштем. Бегоҳӣ, вақте ки дари калон баста шуд, мо ҳокими шаҳр будем. Мо аз балкони идораи шаҳрдорӣ намоишхоро бемалол тамошо мекардем. Аз тирезаҳои худ мо як қисми бозорро меидидем, ки анъанаи чандинасра дорад.

Дар ҳамин ҳол Лучано қадамҳои аввалини худро мегузорад: ӯ тумори кормандони муниципалитет шуда буд.

Барои илова кардани маоши Ҷуз ман мехостам коре ихтироъ кунам. Ман ба дӯхтани тирезаҳо, катҳо ва болиштҳо барои дӯстон шуруъ кардам. Сухан паҳн шуд ва ҳамин тавр ман "зани парда" шудам. Ҷуз

дар вақтҳои холи тайёр кардани монтажи хатҳоро ёд гирифт ва Худоро шукр, ки мо аз зиндагии осудатар баҳравар мешудем.

1 октябри соли 1968, Лучано низ бо муаллим Луиса Серри мактабро оғоз кард.

Вақт зуд гузашт. Дар тобистон мо бо хаймаи хаймазанӣ дар атрофи Италия истироҳат кардем. Баъзан тамоми роҳ то Сицилия, ба зодгоҳи ман.

Моҳи июли соли 73 мо дар Вал-д'Аоста хаймазанӣ мекардем ва ман нишонаҳои аввалини ҳомиладориро доштам. 16 феввали соли 1974 хоҳари хурдӣ Даниэла ба назди Армандо, ки қариб ҳаҷдаҳсола буд ва Лучано, ки дувоздаҳсола буд, омад. Ин давраи карнавал буд ва одамоне, ки ба лентаи гулобии дари Толорл нигоҳ мекарданд, онро шӯҳӣ мепиндоштанд. Қоҳини калисо ба мо маслиҳат дод, ки Таъмидро дар шаби Пасха бо дӯсти мо Чанна ҳамчун модаркалон ва амакаш Бенито ҳамчун падари таъмидӣ ҷашн гирем.

Ба ҷуз хурофот ин дафъа ман ҳам дар чорабиниҳои шаби 13 апрел ширкат кардам. Рузи дигар дар мачлиси қабул дар орастория сад меҳмон буд.

Даниэла низ калон шуд ва мо ҳоло пирем. Се фарзандамон ба мо 7 набера доданд: Стефано, Виржиния, Грета, Лоренсо, Ребекка, Летизия ва Маттео.

Ҳикоя ба охир мерасад. 19 сентябри соли 2015 ман ва Ҷуз 60-солагиро якҷоя ҷашн гирифтём.

Мо ба Худо, бонуи мо ва ҳамаи онҳое, ки моро дӯст мебошанд, миннатдорем.

La Mazza Concetta Maglio, 18 апрели соли 1936 дар Новара ди Сицилия таваллуд шудааст.

Индекс

1. Хонаи падар
2. Аз ин дунё
3. Бозиҳо дар рег
4. Равған, тортанак ва чашми бад
5. Угоҳо
6. Восия маро бубахш (Нури ситораҳо)
7. Эмилия
8. Парвози гурӯҳҳо
9. Дари бихишт
10. Тусаи зебо
11. Чеҳраи чинӣ
12. Бунафшҳо
13. Ҳаёти нав
14. Лонаҳои аввалини мо
15. Худоро шукр мекунем...

